

Itlhute ka ga Molaotheo wa Rephaboleki ya Aforikaborwa (1996)

Molaotheo wa Aforikaborwa (1996) ke molao o o kwa godimo wa lefatshe. Molao o o kwa godingwana go na le Moporesidente, o kwa godingwana go na le dikgotlatshekelo e bile o kwa godingwana go na le mmuso.

O tlhalosa ka moo batho ba lefatshe la rona ba tshwanetseng go tshola ba bangwe ka teng, le gore ditshwanelo le maikarabelo a bona ke eng. Molaotheo wa lefatshe o teng go re sireletsa rotlhe jaanong, le bana ba rona ka moso.

Ela tlhoko hisetori ya rona.

A re se keng ra boeletsa diphoso tsa hisetori ya rona.

Molaotheo wa rona o re thusa go akanya le go aga bokamoso jo bo botoka jwa botlhe.

Rona, re le batho ba Aforikaborwa;

Re itse ditshiamololo tsa rona tse di fetileng;

Re tlotla ba ba bogetseng tshiamo le kgololosego mo lefatsheng la rona;

Re tlotla ba ba diretseng go aga le go tlhabolola naga ya rona; mme

Re dumela gore Aforikaborwa ke ya botlhe ba ba tshelang mo go yona, re tshwaragane mo go farologaneng ga rona.

Rona ka jalo, ka baemedi ba re ba itlhophetseng ka kgololosego, re amogela Molaotheo o jaaka Molaomogolo wa Rephaboliki gore re—

alafe dikgogakogano tse di fetileng mme re age Setšhaba se se thailweng mo meetlong ya demokerasi, bosiamisi mo bathong le ditshwanelo tse di botlhokwa tsa botho;

tlhome metheo ya demokerasi le bosetšhaba jo bo buletsweng botlhe jo mo go bona puso e theilweng, mo thatong ya batho e bile moagi mongwe le mongwe a sireleditweng ka go lekana ke molao;

tokafatse matshelo a baagi botlhe le go golola neo ya mongwe le mongwe le;

age Aforikaborwa e kopaneng ya demokerasi e e kgonang go tsaya maemo a yona a a e siametseng jaaka naga e e ipusang mo tshikeng ya mafatshe.

Senka ditshwanelo tsa gago jaaka Moaforikaborwa mme o tseye maikarabelo a gago a go sireletsa ditshwanelo tsa batho ba bangwe.

Itse Molaotlhomu wa Ditshwanelo & Molaotlhomu wa Maikarabelo.

May God protect our people.

Nkosi Sikelel' iAfrika. Morena boloka setjhaba sa heso.

God seën Suid-Afrika. God bless South Africa.

Mudzimu fhatutshedza Afurika. Hosi katekisa Afrika.

Dibukatiro tse di fitlhelwang mo metseletseleng e, ke:

Puotlaleletso ya Ntlha ya Setswana Mephato 1–3
(Ka dipuo tsotlhe tsa semmuso)

Puotlaleletso ya Ntlha ya Setswana Mephato 4–6 (Ka Seesimane)

Puogae ya Setswana Mephato 1–6
(Ka dipuo tsotlhe tsa semmuso)

Matesisi (Mmetshe) Mephato 1–3
(Ka dipuo tsotlhe tsa semmuso)

Matesisi (Mmetshe) Mephato 4–9
(Ka Seesimane le Seaforikanse)

Bokgoni jwa Botshelo Mephato 1–3
(Ka dipuo tsotlhe tsa semmuso)

E tlhabolotswe e bile e tsamaelana le KPKT

Mophato

3

Bokgoni jwa Botshelo ka SETSWANA
Buka 2
Kgweditsharo 3&4

Leina:

Phaposi:

Mme Angie Motsheka,
Tonakgolo ya
Thutotheo

Rre Enver Surty,
Motlatsatonakgolo ya
Thutotheo

Dibukatiro tse di kwaletswa barutwana ba Aforikaborwa ka fa tlase ga boeteledipele jwa ga Tonakgolo ya Lefapha la Thutotheo. Mme Angie Motsheka le Motlatsatonakgolo ya Lefapha la Thutotheo. Rre Enver Surty.

Dibukatiro tsa Rainbow ke karolo ya maiteko a mangwe a Lefapha la Thutotheo a a ikaeletsweng go tokafatsa bokgoni jwa barutwana kgotsa baithuti ba Aforikaborwa mo mephatong e merataro ya ntlha. Jaaka e le sengwe sa dilo tse di kwa godimo mo Lenaneotirong la Mmuso, porojeke e e etleediwa ke Letlotlo la Semmuso. Se se kgontshitse Lefapha go kwala dibukatiro tse ka dipuo tsotlhe tsa semmuso. mme ga di duelelwe.

Re solofela gore dibukatiro tse di tlaa tswela barutabana mosola mo go ruteng ga bona ga letsatsi le letsatsi, le mo go netefatseng gore barutwana ba digela kharikhulamo ya bona. Re netefaditse gore re kaela morutabana sentle mo tirong nngwe le nngwe ka go tsenyeletsa mesupatsela go bontsha gore ke eng se morutwana a tshwanetseng go se dira.

Re solofela gore bana ba tlaa itumelela go dira mo bukeng e fa ba ntse ba gola e bile ba ithuta, le gore wena jaaka morutabana, o tlaa abelana le bona boitumelo jwa bona.

Re go eleletsa katlego e kgolo mo tirisong ya dibukatiro tse, wena le barutwana ba gago.

ISBN 978-1-4315-0292-9

9 781431 502929

**LIFE SKILLS IN SETSWANA
GRADE 3 – BOOK 2
TERMS 3 & 4**

ISBN 978-1-4315-0292-9

**THIS BOOK MAY
NOT BE SOLD.**

Diteng

Kgweditharo 3 Tsebe

- 33 Mafelo a a kotsi a go tshamekela 2
- 34 Mafelo a a kotsi a go tshamekela 4
- 35 Go dirisa dithekesi le diterena ka pabalesego..... 6
- Matchwao a a re tsibosang ka ga kotsi 7
- 36 Kgotlelego: Ke eng? 8
- 37 Mefuta e e farologaneng ya kgotlelo 10
- 38 Ditlamorago tsa kgotlelo 12
- Go gongwe ka ga kgotlelo 13
- 39 Ka moo batho ba neng ba tshela ka teng bogologolo 14
- 40 Ka moo batho ba neng ba tshela ka teng bogologolo 16
- 41 A go ne go siame go nna ngwana bogologolo? 18
- 42 Didirisiwa 20
- 43 Tsweletso ya ka moo dilo di neng di dirwa ka teng bogologolo 22
- 44 Go duelela dilo 24
- 45 Lefatshe jaaka o le bona go tswa kwa lefaufaug 26
- Dipolanete le Thulaganyo yotlhe ya Letsatsi 27
- 46 Dinaledi 28
- Dithelekoupu 29
- 47 Go tsamaya mo lefaufaug 30
- Disatelaete..... 31
- 48 Malatsi a a kgethegileng 32

Kgweditharo 4 Tsebe

- 49 Dijwalo – seo re se ungwang mo go tsona 34
- 50 Dijwalo – go tswa mmobeng go ya sukiring 36
- 51 Lefatshe – seo le re nayang sona..... 38
- 52 Lefatshe – go tswa mmopeng go ya seteneng..... 40
- 53 Merwalela 42
- 54 Molelo..... 44
- 55 Legadima..... 46
- 56 Difefo le diphefo tse di maatla 48
- 57 Dithoromo tsa lefatshe..... 50
- 58 Diphologolo tse di re thusang: matseno 52
- 59 Diphologolo tsa dijo kgotsa diaparo: dinotshe..... 54
- 60 Diphologolo tsa dijo kgotsa diaparo: dikgogo 56
- 61 Diphologolo tsa dijo kgotsa diaparo: dikgomo 58
- 62 Diphologolo tsa dijo kgotsa diaparo: dinku..... 60
- 63 Diphologolo tse di re berekelang: dintšwa 62
- 64 Diphologolo tse di re berekelang: ditonki..... 64

O kgethegile.

Mmele wa gago othe o kgethegile.

Mmele wa gago ke wa gago!

OPE A SE
KA A
TSHWARA
MAPELE A
GAGO.

O tshwanetse go bolelela mongwe fa motho ope fela a tshwara mapele a gago.

O tshwanetse go bolelela mongwe fa motho ope fela a re o dire dilo tse o sa di batleng.

O ka leletsa mang go bona thuso:

Child Line: 0800 05 55 55

SAPS Crime Stop: 086 00 10111

SAPS Emergency Number: 10111

Life Line: 0861 322 322

Child Protection Unit: 012 393 2359/2362/2363

Mophato

3

Bokgoni jwa Botshelo
ya **SETSWANA**
Buka 2

Buka e ke ya ga:

Mafelo a a kotsi a go tshamekela

A re kwaleng

O ikutlwa o amogetswe fa o le mo mafelong a a babalesegileng jaaka phaposiborutelo ya gago. Mafelo a ke mafelo a o tshwanetseng go aga o ikutlwa o ka boela kwa go ona. Ga go ope yo o tshwanetseng go go gobatsa kana go go utlwisa botlhoko fa o le mo go ona. Ga go ope yo o ka go gobatsang kgotsa a go utlwisa botlhoko kwa teng.

Ga go ope yo o ka gobadiwang kgotsa a utlwiwa botlhoko koo. "Pabalesego ya setšhaba" e kaya gore mongwe le mongwe o na le tshwanelo ya go babalesega mo mafelong a a buletsweng batho botlhe, jaaka diterena, dithekesi le mabopo.

A re bueng

Lebelela ditshwantsho tse mme o bue le tsala ya gago ka ga tsona.

Bua le tsala ya gago ka ga gore ke eng go le kotsi go tshamekela mo mafelong a a sa babalesegang.

A re kwaleng

Ngwana yo o ka fa molemeng mo setshwantshong sengwe le sengwe o tshwanetse go tlhophha. Ba thuse ka go tlatsa dipudula tsa puo.

Tlanya o batle bolo! Ke eng o tshaba?

Nnyaya, ga ke a tshwanela, ke ka

Tlanya tlhe, nwa mothamo fela! Go MONATE. Ke eng o tshaba?

Nnyaya, ga ke a tshwanela, ke ka

A re bueng

Buang mo tlelaseng ka ga dipotso tse:

- Ke dilo dife tse di kotsi tse di ka fitlhelwang mo thotobolong?
- Ke goreng bana ba rata go tshameka mo matlotleng?
- Ke matshelo a bomang a a nnang mo kotsing fa bana ba tshamekela mo ditseleng tse di tlhanaselang?
- Ke matshwao afe a a re tsibosang kgatlhanong le go tshamekela mo seporong?
- Dikotsi tsa dieledi di tshwana le parafene ke dife?

A re kwaleng

Tlhophha setshwantsho se le sengwe mo tsebeng ya 2 gape mme morago o kwale dikarabo tsa dipotso tse.

- Setshwantsho se go bolelela eng?

- O itse jang gore ga go a babalesega go tshamekela kwa?

Teacher:

Sign:

Date:

Mafelo a a kotsi a go tshamekela

A re kwaleng

Lebelela ditshwantsho.

Morago o tlhophe nngwe ya ditlhogo go kwala ka fa tlase ga setshwantsho:

Parafene e kgona go thunya malakabe mmo diatleng tsa motho. Bana ba kgona go tlhokafala ka ntlha ya go ja botlhole.

Ngwana a bolawa ke go nwa botlhole kana tšhefu.

Bana b aka nna ba bolawa ke gore ga ba kgone go hema.

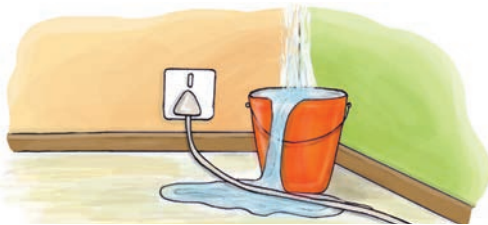
O se ka wa dirisa motlakase gaufi le metsi.
Metsi a a belang le mowa o o bolelo di kgona go fisa ngwana.

Setlhogo: _____

Setlhogo: _____

Setlhogo: _____

Setlhogo: _____

Botlhole

Setlhogo: _____

Setlhogo: _____

Letlha:

A re direng

Thala setshwantsho sa gago le tsala ya gago le tshameka ka pabalesego mo phakeng. Le ya go tshameka mo go eng? Go fa sekao, akanya ka moo o tlaa bong o tshameka mo moswinking ka teng. Sa ntlha dirisa pene ya metsi kgotsa phensele go dira seketšhe sa bokwantle jwa sethalo sa gago. Morago o se khalare ka go dirisa dipasetele kgotsa dikheraeyone.

A re tsamayeng

Ithutafatse: Tsamaisa dikarolo tse di farologaneng tsa mmele ka nako e le nngwe. Go fa sekao, dira metsamao ya go pitikologa ka nako e le nngwe ka mangenana le dinoka tsa gago kgotsa ka magetla le mangenana.

Tirokgolo: Go itshegets

- Tsamaya ka menwana ya gago ya maoto mme morago ka direthe.
- Gagaba ka diatla le mangole a gago.
- Itshegetse o tsamaela kwa pele le kwa morago mo mogaleng fa fatshe. Leka se o tswetse matlho.
- Ema ka diatla, tlhogo le ka maoto.

Itsidifatse: Phutholola ditokololo tsa gago ka iketlo. Fa go kgonagala dira jalo o needitse mmimo o o iketlileng e bile o le bonolo.

Teacher:

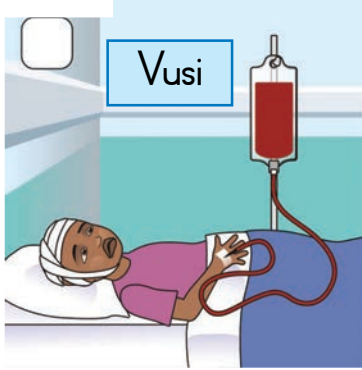
Sign:

Date:

Go dirisa dithekesi le diterena ka pabalesego

A re direng

Nomora ditshwantsho tse di ka ga se se diragaletseng Vusi go bontsha tatelano e e nepagetseng.

A re bueng

Lebelela ditshwantsho tsa ga Vusi gape mme o bue le tsala ya gago ka ga tsona:

- Ke phoso efe e e dirileng gore kotsi e diragale?
- Vusi le mmaagwe ba ka bo ba dirile eng?

A re bueng

Lebelela ditshwantsho tse di latelang mme o bue le tsala ya gago ka ga tsona. batho ba ba dira eng se se phoso?

A re kwaleng

Kwala setlhogu sa setshwantsho sengwe le sengwe o bua gore ke eng se bapalami ba ba sa tshwanelang go se dira.

Matshwao a a re tsibosang ka ga kotsi

A re buiseng

Matshwao a tsela le a seporo a diretswe pabalesego ya rona.

Matshwao mangwe a thusa go re sireletsa. A re tsibosa ka ga kotsi.

Matshwao a mangwe a re bolelela ka moo re tshwanetseng go itshola ka teng mo pharakanong kgotsa a re naya tshedimosetso.

Matshwao a tsiboso go le gantsi a dikaganyeditse ke mola o mohibidu.

A re direng

Go latlhela dilo ka letlhabaphefo go ka gobatsa batho kgotsa diphologolo fa terena e feta. Itlhamela letshwao la gago le mo go lona o buang gore batho ba se ka ba latlhela dilo ka matlhabaphefo a terena.

Bontsha morutabana wa gago fa o feditse.

A re direng

Lebelela ditshwantsho tse. Morago o sege matshwao go tswa mo go tsebe e e segeletsweng-ruri kwa morago ga buka, mme o a kgomaretse mo godimo ga ditshwantsho tse di nepagetseng.

Bontsha morutabana wa gago fa o feditse.

Teacher:

Sign:

Date:

A re bueng

Lebelela setshwantsho mme o bue le tsala ya gago ka ga sona. A go sengwe mo setshwantshong se o setseng o kile wa se bona? Ke dilo dife mo setshwantshong tse di bonalang di le phoso kgotsa di sa go siamela? Ke goreng di bonala di le phoso.

A re buiseng

Kgotlelego ke eng?

Kgotlelego e re e bakang e maswe mo go rona, e bile e maswe mo diphologolong le mo dijwalong. Re a lwala, e bile dilo ga di gole gape di ka nna tsa swa. Gape, kgotlelego e senya tebego ya tikologo ya rona. Kgotlelego e diragala fa re leswefatsa lefatshe la rona. Fa re leswefatsa mowa wa lefatshe, metsi le mmu, re a di kgotlela. Phefo, metsi, mowa le letsatsi tsotlhe di thusa go phepafatsa kgotlelego. Mme fa go na le kgotlelego e ntsi, lefatshe ga le kgone go iphepafatsa gape.

A re direng Berekang ka ditlhophha tsa tlhano.

Morutabana wa lona o tlaa naya setlhophha sengwe le sengwe setlhogo se se kgethegileng go bereka ka sona. Ditokololo di le nne tsa setlhophha sengwe le sengwe di tlaa batla dikao tsa kgotlelego mo mabaleng a sekolo. Tokololo ya botlhano e tshwanetse go tshola rekoto ya selwana sengwe le sengwe se setlhophha se se bonang. Tokololo e le nngwe e tshola rekoto mo theiboleng ka go tshwaya (✓) selo sengwe le sengwe se o se bonang.

A re kwalleng Kwala matlakala a le 5 a o a fitlhetseng mo mabaleng a sekolo sa lona.

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

Dira letshwao (✓) fa thoko ga dilwana tsa leswe go tswa mo lenaneong la tseo di ka dirisiwang sešwa. Thala sekere (✗) fa thoko ga dilwana tsa leswe go tswa mo lenaneong la tseo di ka gobatsang diphologolo.

A re bueng Bopang ditlhophha 7

Le ya go nna le diabe tse di farologaneng: lefatshe, metsi, mmu, mowa, sejwalo, phologolo le motho. Banaleseabe ba ntlha ba barataro ba tshwanetse go bolelela motho gore kgotlelego e dira eng mo go bona. Motho o tshwanetse go araba mongwe le mongwe wa batshameki ba bangwe. Le tshwanetse go swetsa mmogo gore go tshwanetse ga dirwa eng ka ga mathata. Fa o ikutlwa o itshepa mabapi le seabe sa gago, o ka nna wa e tlotlela tlelase.

Teacher: _____
 Sign: _____
 Date: _____

Mefuta e e farologaneng ya kgotlelo

A re buiseng

Kgotlelo ya mowa

Fa re leswefatsa mowa, re ka nna ra o tshela botlhole. Re kgotlela mowa ka go besa malatha a mantsi, disele, peterolo, gase le dikgong. Mosi wa dilo tse o na le digase tse di sa itekanelang, tse gantsi di tlhatlogelang kwa godimo mo moweng. Tota le dikgomo di baka mowa o o sa itekanelang! Ditlhare di thusa go tlosa gase e e botlhole mo moweng mme di hemele okosejene mo moweng. Fa re rema ditlhare tse dintsi thata, gase e e botlhole e dula mo moweng mme okosejene e nnye e tsene mo moweng.

Re tshwanetse go hema mowa o o itekanetseng go nna re itekanetse. Fa o hema mowa o o kgotlelegileng o tshwarwa ke malwetse a mometso le makgwafo. Go na le mafelo a mangwe mo lefatsheng a kwa go ona batho ba tshwanetseng go rwala dimmaseke mo

difatlhegong tsa bona fa ba tswela kwa ntle, gonne mowa o kgotlelegile thata go ka o hema.

Kgotlelo ya mowa gape e senya llaga ya osounu, eo e sireletsang botshelo mo lefatsheng kgatlhanong le matlhasedi a letsatsi. Esiti e ntsi mo moweng, e e tswang mo madirelong, e kgona go baka pula ya esiti, eo e bolayang dijwalo mme e senye dikago.

Dikoloi, diintaseteri le leokwane le le fisitsweng mo dintlong ke tsona metswedi e megolo ya kgotlelo ya mowa kwa Motsekapa.

Kgotlelo ya mmu

Kgotlelego ya mmu e diragala fa go na le dikhemikhale tse dintsi tse di kotsi mo mmung. Kgotlelego ya mmu e ka nna ya bakiwa ke maswe kana matlakala a a tswang kwa madirelong le kwa meepong. Matlakala a a tswang mo magaeng a rona, dikolong, dikokelong le diofising a dirisiwa go katela mangope kana mesima. Matlakala a a kgotlela mmu. Kgotlelego ya mmu e kgona go tshela botlhole mo metsing a le ona a tshela botlhole mo dijong tse batho le diphologolo ba di jang.

Kgotlelo ya metsi

Kgotlelo ya metsi ke fa metsi a a ka fa tlase ga lefatshe le a a fa godimo a a mo dinokeng, matsheng le matamong a nna le botlhole kana tšhefu. Se se diragala fa madirelo a pompela maswe a ona mo dinokeng tse di phepa. Se se diragala gape fa maswe a matlwanaboithusetso a tshologela mo matsheng kgotsa fa go tlala ga lefatshe go dutlela mo metsing a a ka fa tlase. Metsi a a kgotlelegileng a kgona go lwatsa batho le go bolaya ditlhapi le diphologolo tse dingwe. Dijwalo tse di gaufi le metsi le tsona di kgona go swa.

Kgotlelo ya modumo

Kgotlelego ya modumo e bakwa ke dikoloi tse di bokete di tshwana le ditoroko, dibebe tsa dikoloi le dithekesi, metšhini ya madirelo, mmimo o lelelang kwa godimo, didirisiwa tsa dikonteraka tse di dirisiwang go mafelong a go aga le mo kagong ya ditsela. Modumo o montsi o o kwa godimo o kgona go dira gore o latlhelwe ke kutlo.

Teacher:

Sign:

Date:

Ditlamorago tsa kgotlelo

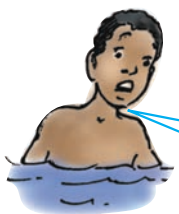
A re bueng

Lebelela setshwantsho se mme o bue le tsala ya gago ka ga sona.

Batho ba le diphologolo ba ka reng ka ga kgotlelo. Feleletsa dipolelo tse. Feleletsa polelo e mo puduleng nngwe le nngwe ya puo e e fa tlase. **"Kgotlelo e bosula mo go nna gonne ..."**

A re kwaleng

[Blank speech bubble]

[Blank speech bubble]

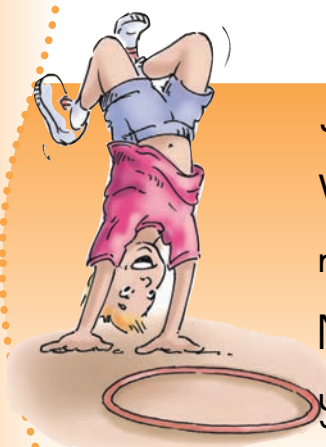

[Blank speech bubble]

[Blank speech bubble]

[Blank speech bubble]

A re tsamayeng

Jaanong batla hupu gore o tshameke ka yona.

Wena le tsala ya gago le refosaneleng go kgabaganya hupu, la ntlha ka maoto mme morago ka diatla tsa lona.

Morago o emise hupu fa tsala ya gago e gagaba ka mo gare ga yona. Refosanang go dira jaana. Gape menaganya hupu go dira gore e nne thata go gagaba mo go yona.

Go gongwe ka ga kgotlelo

A re direng

Kitsiso ya morutabana: Kwa tshimologong o ithutile ka ga kgotlelo mo mabaleng a sekolo. Fa e le gore ga o a ka wa sela matlakala ka nako eo, dira jalo jaanong. Morutabana wa gago o tlaa go naya dikgetsana le ditlafa kana diatlana tsa polasetiki gore o sireletse diatla tsa gago.

Dira phousetara go rotloetsa batho go risaekela, le go thibela kgotlelo ya tikologo. Dirisa dibopego tsa jiometeri mme o tlhame molelwane wa phousetara ya gago. Tlhalosa dintlha tse di latelag tsa go tlhama tsa phousetara ya gago le tsala ya gago:

- Phapologantsho
- Tsamaelano
- Kgatelelo
- Itsetlelo (balanse)

Teacher:

Sign:

Date:

Ka moo batho ba neng ba tshela ka teng bogologolo

A re bueng

Dilo tse re di dirang le ka moo re di dirang ka teng go tsamaya go fetoga. Lebelela ditshwantsho tse.

Bua le tsala ya gago ka ga se se fetogileng. Akanya ka ga mefuta ya ditiro tse batho ba ba ba mo ditshwantshong tsa ntsha ba di dirang le kwa ba neng ba bereka teng. O akanya gore ba ne ba bereka bokgakala jo bo kanakang go tswa kwa magaeng a bona? Jaanong lebelela setshwantsho sese ka fa molemeng o bo o bua ka ga dilo tse di tshwanang. O akanya gore ba ne ba ja dijo dife? Ba ne ba ya kwa meberekong jang?

A re buiseng

Bogologolo batho ba ne ba tshela gaufi le dilo tse ba di tlhokang, go fa sekao, dijo le metsi. Gompieno re tlhoka tsona dilo tseo, mme thekenoloji e re isetsa dijo, metsi le motlakase kwa re di batlang teng.

A re kwaleng

Molanako ke o, o o tlaa berekelang mo go ona fa o ithuta go le gontsi ka ga ka moo batho ba neng ba tshela ka teng bogologolo. Kwala letlha le o tsetsweng ka lona le leina la gago mo molanakong.

Bogologolo jwa dingwaga di le dimilione di le 15 000: Lefatshe le ne la bopiwa.

Bogologolo jwa dingwaga di le dimilione di le 2,5: Dibopiwa tsa ntlha tse di simololang go lebega jaaka batho.

Bogologolo jwa dingwaga di le 100 000: Batho ba ntlha

Bogologolo jwa dingwaga di le 40 000: Masan

Dingwaga di le 2015 tse di fetileng: Tshimologo ya Sebaka sa go tshwana.

1200 Mapungujwe kwa Limpopo e a agiwa

1876

Founu ya segompieno e a tlhamiwa

1814

Terena ya ntlha ya malatlha.

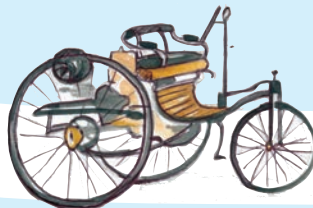
1652

Mayuropa a goroga mo Aforikaborwa

1879

Mabone a motlakase a tlhamiwa

1885

Mmotorokara wa ntlha wa segompieno

1895

Seyalemowa sa ntlha

1903

Sefofane sa ntlha

1994

Nelson Mandela o nna Moporesitente wa rona

1975

Tshimologo ya dikhomphiutha tsa batho

1973

Selula ya ntlha

1969

Banna ba ntlha kwa ngweding

20 ___ Letsatsi la Botsalo la gago

Teacher:

Sign:

Date:

Ka moo batho ba neng ba tshela ka teng bogologolo

A re kwaleng

Morutabana wa gago o tlaa go kopa go bua le balosika ba bagolwane kwa gaeno, kgotsa o tlaa laletsa ditokololo tsa morafe wa gaeno go etela tlelase ya gago. Ke dipotso dife tse o ka ratang go ba botsa tsona ka ga matshelo a bona?

Jaanong tlatsa maina le matlha a botsalo a batsadi ba gago le bonkokoago mo setlhareng se sa losika.

Leina la ntatemogolo:

Letlha la botsalo:

Leina la ntatemogolo:

Letlha la botsalo:

Leina la nkoko:

Letlha la botsalo:

Leina la nkoko:

Letlha la botsalo:

Leina la ntate:

Letlha la botsalo:

Leina la mme:

Letlha la botsalo:

Leina la me:

Letlha la botsalo:

Botsa batsadi ba gago dipotso di le 5 ka ga bagologolo ba gago. Dirisa mafoko a a latelang mo dipotsong tsa gago: **leng**, **kae**, **eng**, **goreng** le **jang**:

A re buiseng

Barutwana ba sekolo sa toropo ya Karoo ya Graaff-Reinet ba ne ba laletsa Rre Johannes Maart go tla go bua le bona. Kgang ya gagwe ke e:

Ke tsetswe ka la 07 Phukwi 1922 mo polaseng ya Karoo e e bidiwang Ganalaagte. Rre o ne a bereka mo polaseng mme mme ena a bereka mo ntlong ya polasa. Labotlhano mongwe le mongwe re ne re bona nama go tswa mo go rapolasa, e re neng re e apaya mo mafelong a beke. Re ne re se na mekgwa e e lolameng ya go e tshola e le tsididi. Ka jalo, re ne re tlhoka nama dibeke tsotlhe tsa rona. Re ne re na le nama e e lekaneng dinako di le mmalwa mme re e dire digwapa, bogolosegolo fa rapolasa a thuntshitse phala kana phudufudu.

Go le gantsi re ne re ja mmidi jaaka setampa kgotsa ka dinawa tse di omisitsweng – re ne re o bitsa "umngqusho". Rre gantsi o ne a tla ka folouru ya borotho e e neng e tswa kwa madirelong a Jansenville. Mme o ne a baka borotho ka bopelotelele mo pitseng e e bokete mo godio ga malatlha ka gobe re ne re se na setofo. Kgotsa one a dira dikuku tse ke di ratang tsa diphaphatha kgotsa mefuta mengwe ya dikuku. Tse tsona re ne re di ja ka tswina ya motoroko.

Dimonamone tsa rona e ne e manathwana a borekhu go tswa mo mesung.

Letlha:

Kitsiso ya morutabana: Fa morutabana wa gago a sa kgone go laletsa mongwe kwa tlelaseng ya gago o ka nna wa dirisa kgang ya ga Rre Johannes Maart.

Teacher:

Sign:

Date:

A go ne go siame go nna ngwana bogologolo?

A re kwaleng

Lebelela selo sengwe le sengwe se se mo ditshwantshong mme o bue gore a ke sa segompieno kgotsa ke sa bogologolo. Kwala "Gompieno" kgotsa "Bogologolo" fa tlase ga setshwantsho sengwe le sengwe. Morago o khalare lebokoso la 'Bogologolo' la setshwantsho se o akanyang gore se bontsha selo se se kgatlhisang sa bogologolo. Dirisa mebala ya gago e o e ratang.

--	--	--	--

--	--	--	--

A re direng

Dira foreimi ya ditshwantsho.

Kitsiso ya morutabana
Go na le mekgwa e metsi e re ka bolokang dilo tsa botlhokwa tsa bogologolo. Mkgwa o mongwe ke wa go foreima dinepe tsa bogologolo.

O tlaa tlhoka:

- Ditsebe tse pedi tsa pampiri ya khateboto ya mmala.
- Pente e e tshume ya mebala e e metsi ya mebala e e farologaneng.
- Dimateriale tse di farologaneng tse di risaekililweng tsa go dira dipaterone, go naya sekao, toloki e e lolea ya katunu, khoko, lefofa le dikhurumelo tse di farologaneng.

- 1
- 2
- 3
- 4

1. Sega sekwere kgotsa khutlonnetsepa mo khatebotong mme o e dire foreimi ya ditshwantsho.
2. Penta letlase la selo se o batlang go se dirisa go bopa paterone kana phethene.
3. Kgabisa foreimi ya gago ka go gatelela letlhakore le le pentilweng la selo sa gago mo khatebotong.
4. Fa foreimi e sena go oma tsenya setshwantsho sa nkokoago kgotsa nratemogoloago mme o se neele mmaago kgotsa rraago jaaka mpho.

A re buiseng

Rre Maart o ne a etela sekolo letsatsi la bobedi.
O ne a tswelela ka kgang ya gagwe.

Re ne re sa kgone go bona batho ba bantsi. Rre le mme ba ne ba bereka boima le gona diura tse dileele. Ka Latshipi, re ne re kgona fela go etela ditsala tsa rona tsa mo polaseng. Nako nngwe re ne re tsamaya ka kolozi ya dipholo. Re ne re rata se gone re ne re kgona go tshameka le ditsala tsa rona. Re ne re rata go tshameka ka marapo, mmopa, dikgapetla tsa dipeo tsa ditlhare tsa mebitlwa le matlapa kwa letamong le legolo gaufi le dintlo tsa rona kgotsa kwa nokeng. Ausi le ditsala tsa gagwe ba ne ba rata go bopa bompopi kana dimpopo tsa mmopa. Ke rwele ditlhako fela fa ke ne ke le dingwaga di le 12. Rre o ntiretse tsona ka letlalo la kgomo le le sugilweng. Go ne go itumedisa thata gone ke ne ke sa tlhole ke ya go tlhomola mebitlwa mo dinaong kgotsa go utlwa botlhoko jwa "menwana e gatseditse" ke semathana mo mesong ya mariga.

A re bueng

Bua le tsala ya gago ka ga gore a o akanya bana ba ne ba itumelela botshelo bogologolo.

A go ne go le botoka go na le go nna ngwana gompieno? Goreng o rialo? Akanya ka ga didirisiwa tse re nang le tsona gompieno, tseo di dirang gore re dire dilo ka bonako le gona botoka.

A re tsamayeng

Ikatiseng tse di latelang ka bongwe ka bongwe kgotsa ka sebedisebedi.

- go ema ka diatla
- go ema ka tlhogo
- go kgokologela kwa pele le kwa morago
- leotwana la karaki

Teacher:

Sign:

Date:

Didirisiwa

A re direng

Lebelela ditshwantsho tse di ka fa molemeng tsa didirisiwa tse di neng di dirisiwa bogologolotala. Mo kholomong e e ka fa mojeng, thala kgotsa sega ditshwantsho tsa didirisiwa tse re di dirisang gompiono.

A re bueng

A

B

C

D

Ntlo ya bogologolo jwa dingwaga di le 300

Ntlo ya bogologolo jwa dingwaga di le 200

Ntlo ya dingwaga tsa bogologolo jwa 150

Ntlo ya segompiono

Dintlo di fetogile jang go tsamaya le dingwaga?

Ke goreng di fetogile?

Ke dimateriale dife tse di neng di dirisiwa go aga dintlo tse?

Ke dilo dife tse o tlaa di fitlhelang mo ntlong ya D tse di neng di se yo mo ntlong ya A?

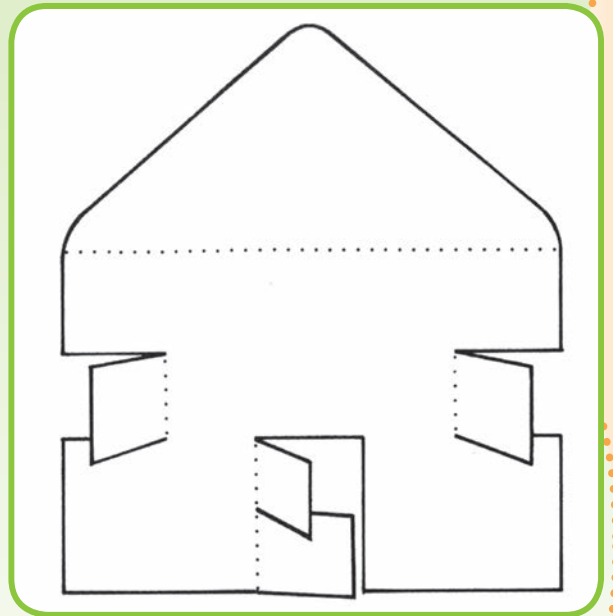
A re direng

O ithutile gore dintlo di fetogile jang mo dingwageng tse di fetileng. Dintlo tse dingwe mo Aforikaborwa di kgabisitswe bontle, jaaka dintlo tsa Matebele. Di itsege thata ka mekgabiso ya tsona ya mabotana e mentle e e boitlhamedi. Dira jaaka e kete o mongwe wa morafe wa Matebele, mme o na le maikarabelo a go kgabisa mabota a legae la gaeno la Setebele.

O tlaa tlhoka:

- Pampiri e e khalarilweng
- Omfolopo e tshweu
- Sekere
- Dikheraeyone
- Sekgomaretsi kana tleluu

1. Sega lebatl le matlhabaphefo mo omfolopong ya gago, jaaka o supeditswe mo sekaong.
2. Bula o mena folepe go bopa marulelo.
3. Jaanong dirisa diphethene tse di farologaneng, dibopego le mela gammogo le mebala e e galalelang go kgabisa ntlo ya gago ya omfolopo.
4. Kopa morutabana wa gago go tlhalosa gore ke eng go le botlhokwa go dirisa dibopego le dipaterone tsa jiometeri.
5. Kgomaretsa ntlo ya gago mo godimo ga papetlana ya pampiri e e khalarilweng.
6. Dirisa ditshwantsho tse o di boneng go tswa mo dimakasining go kgabisa lemorago.

A re tsamayeng

Itire o ka re o šaga dikota gore o age ntlo. Kgarametsa o bo o goge ka letsogo la gago la moja, mme morago o fetolele kwa letsogong la molema.

- Ema fa thoko ga molekane wa gago. Kgwagetsa letsogo la gago la moja mo go la molema. Itire o ka re wena le molekane wa gago le tsholetsa kgetsana e e bokete ya mmidi ka go inamela ka fa letlhakoreng la molema. Morago le inamele ka fa letlhakoreng le lengwe.
- Itire o ka re o setlhare. Tsholetsa letsogo le le lengwe mo godimo ga tlhogo ya gago. Bopa lebole mme o itire o ka re ke lenathwana la borekhu mo kutung ya setlhare. Tsala ya gago e tshwanetse go leka go goga borekhu go tswa mo setlhareng fa wena o bo tshwere.
- Kgweetsa baesekele: robala ka mokwatla mo godimo ga molekane wa gago. Koba mangole a gago mme o beye maoto a gago mo godimo ga a molekane wa gago. Simololang go terapa baesekele ka maoto a lona.

Teacher: _____

Sign: _____

Date: _____

Tsweletso ya ka moo dilo di neng di dirwa ka teng bogologolo

A re buiseng

E ne e le letsatsi la boraro Rre Maart a etela sekolo. O ne a na le dikgang tse dintsi go ka di tlotla:

Re ne re na le leiso la molelo kwa polaseng. Re ne re o dirisa go dira didirisiwa kgotsa go baakanya dilo tse di robegileng. Gape re ne re dira ditlhako tsa dipitse le maotwana a dikariki.

Fa ke ne ke na le dingwaga di le 10, re ne ra tlhaselwa ke leuba le legolo mme re ne re se na dijo tse di lekaneng. Re ne re itumetse thata fa dipula di na.

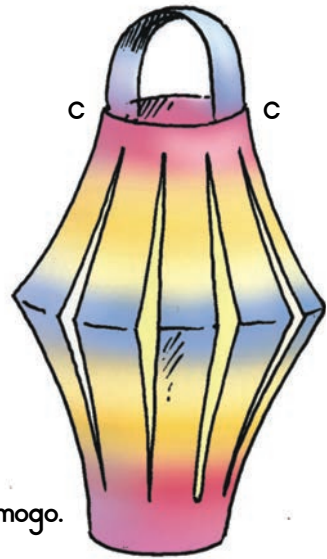
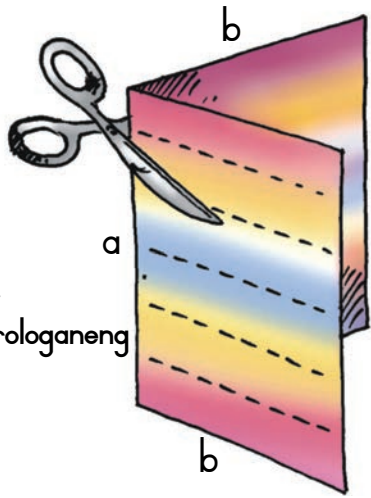
A re direng

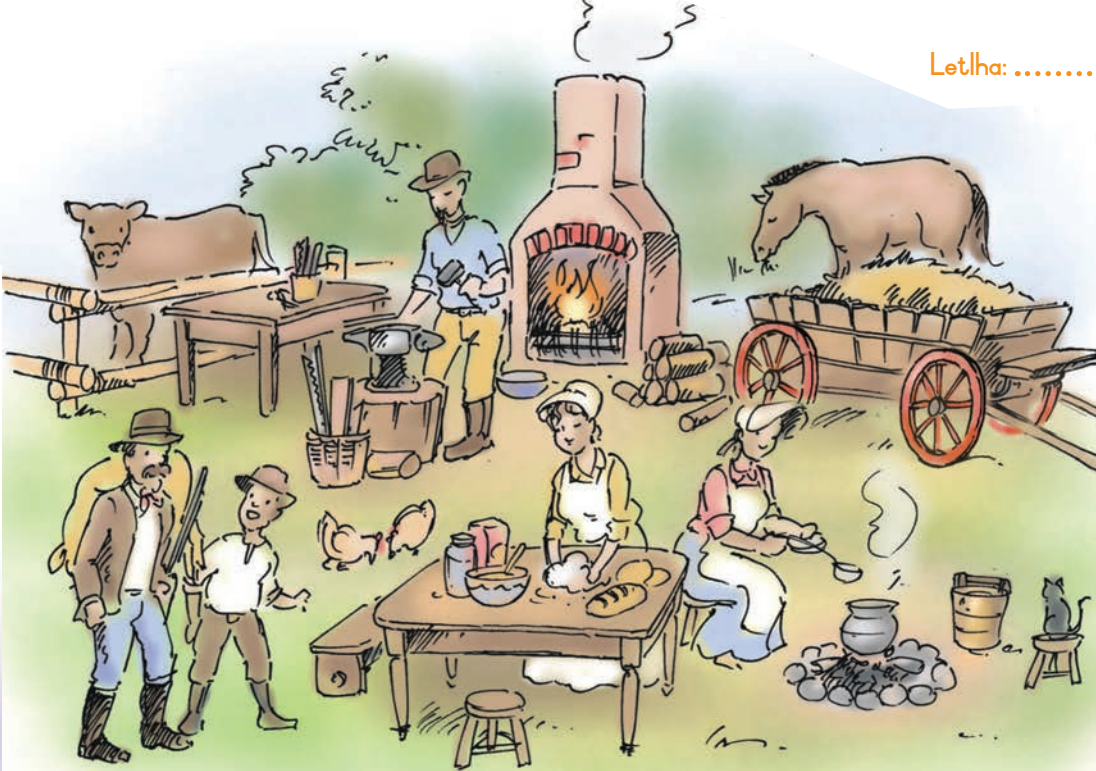
Dira lanterene ya bogologolo.

O tlaa tlhoka:

- Sekwere sa papetlana ya pampiri e tshweu.
- Pente ya mebala ya metsi ya mebala e e farologaneng
- Boratšhe jwa pente
- Rulara, phensele, sekere
- Sekgomaretsi kgotsa tleluu

1. Kgabisa pampiri ya gago ka meriti le mebala e e farologaneng.
2. Mena pampiri halofo.
3. Thala mela mo pampiring e e aroganeng bokana ka 3 cm.
4. Sega go bapa le mela, mme e seng go fitlha kwa losing.
5. Mena pampiri o e butse mme o kgomaretse mafelelo a mabedi a pampiri mmogo.
6. Dirisa seterepe sa pampiri go dira mogole kwa godimo.

A re bueng

Lebelela setshwantsho se, se se ka ga botshelo mo polaseng dingwaga di ka nna 200 tse di fetileng. Bua le tsala ya gago ka ga se se go kgatlhang. Lebelela, go fa sekao, diaparo, didirisiwa le mekgwa ya dipalangwa. Morago ga moo o tlotlele morutabana wa gago le tlelase gore ke eng se o se tlotletseng tsala ya gago.

A re kwaleng

Golaganya motswedi mongwe le mongwe wa lesedi le setshwantsho se se nepagetseng. Gape o kwale leina la motswedi mongwe le mongwe wa lesedi le setshwantsho. Tlhopha go tswa mo mafokong a:

totšhe

tleloubu

kerese

lebone

1

2

3

4

Teacher:

Sign:

Date:

Go duelela dilo

Batho ba ne ba duelela dilo, tse ba neng ba di batla, jang? Dirisa lengwe la mafoko a, go feleletsa kgang ya madi e e fa tlase. Re file ditlhaka tsa ntlha tsa mafoko go go thusa.

A re kwaleng

ja

- duelela
- motsoko
- kanaanyo
- selefera
- dibaga
- dikhoene
- gauta
- dipampiritšhelete
- matlalo a diphologolo

Bogologototala batho ba ne ba sa dirise dikh _____ le dipampiritšhelete go du _____ dilo. Mo malatsing ao, ba ne ba dirisa ka _____ jaaka mokgwa wa go fana dithoto. Fa batho ba ne ba na le mots _____ o montsi mme ba se na dijo go j _____, ba ne ba tshwanetse go batla mongwe yo o ka anaanyang dijo dingwe ka motsoko. Dilo di tshwana le dib _____, letswai, matl _____, dikgomo le motsoko di ne di anaanywa. Morago batho ba ne ba simolola go dirisa matlapana a g _____ le s _____ go duelela dithoto. Morago ditshitswana di ne tsa dirisiwa go dira dikh _____.

Gompieno re dirisa dipam _____ le dikh _____ kgotsa dikarata tsa sekoloto go duelela dithoto.

A re tsamayeng

- Baya dihupu fa fatshe kgotsa o thale disekele (didiko) mo motlhabeng.
- Fa morutabana wa gago a re, tlola, o tlolele mo sekeleng ka maoto a mabedi.
- Fa morutabana wa gago a re, tlola, o tlolele mo sekeleng ka leoto le le lengwe.
- Tshameka hoposekotšhe.
- Dirisa lenathwana la tšhoko go thala disekele le dikwere (dikhutlonne) fa fatshe.

A re buiseng

Utlwa ka moo Rre Maart a neng a khutlisa kgang ya gagwe ka teng fa a ne a etetse barutwana la bofelo:

Jaanong ke mo phenšeneng e bile ke tshela botshelo jo bo didimetseng mo toropong ya Graaff-Reinet. Ke kgona go gopola botshelo jo bo boima mme bo siame jo ke bo tshetseng. Ke lebetse dinako tse di boima tsele.

Dilo tse dintsi di fetogile – go na le motlakase wa Eskom, mongwe le mongwe o na le selula, ntlo ya bogologolo ya polasa e agilwe sešwa mme jaanong e lebega jaaka ntlo ya toropo.

Mme dilo tse dintsi di sa ntse di tshwana. Dinku di sa ntse di tshwana e bile di lela go tshwana le bogologolo. Maitseboa a mangwe le a mangwe mmereki o sa ntse a isa lebese kwa khitšhining. Bophokojwe ba sa ntse ba ja dinku le dipodi.

A re bueng

Jaaka tlelase, buang ka ga dilo tse le akanyang gore di fetogile go tloga fa le ne le tsalwa.

Jaanong buang ka ga dilo tse le akanyang gore di sa ntse di tshwana mo dingwageng tse dintsi.

Teacher:

Sign:

Date:

Lefatshe jaaka o le bona go tswa kwa lefaufaug

A re buiseng

Lefatshe ke kgwele e kgolo kgotsa kgolokwe e re tshelang mo go yona. Sengwe le sengwe se le se dikaganyeditseng re se bitsa lefaufau. Ke fela mo dingwageng tse di fetileng tse di 50 tse mo go tsona re kgonneng go lebelela lefatshe go tswa kwa lefaufaug.

Lebelela dinepe tsa lefatshe ka fa mojeng. O kgona go bona lenaga, lewatle le maru. Bua le tsala ya gago ka ga gore ke dikarolo dife tsa dinepe tse di bontshang lenaga, le gore ke dife tse di bontshang lewatle le gore ke dife tse e leng maru.

Pono e ntle ya lefatshe, legae la rona, go tswa kwa godimo kwa lefaufaug.

A re direng

Mo mmepeng, gatisa ka dikheraeyone bokwantle jwa dikarolo tse o di bonang mo tleloubung. Dirisa dikheraeyone tsa mebala e e farologaneng mo dikarolong tse di farologaneng.

Kwala maina a dikarolo tse.

A re buiseng

Lefatshe le dikaganyeditswe ke llaga ya mowa. Yona re e bitsa lefaufau. A o kgona go e bona mo senepeng?

Dipolanete le Thulaganyo yotlhe ya Letsatsi

A re buiseng

Atemosefere ya lefatshe ke llaga e e dikaganyeditseng lefatshe mme e bokima jwa 120 km. Fa o tsamaya go feta sekgala sa 120 km go tswa mo boalong jwa lefatshe, o setse o le mo lefaufaug le le kwa ntle. Fano ke teng kwa re kopanang le baagisani ba lefatshe: dipolanete tse dingwe le dinaledi.

A re bueng

Kwa lefaufaug ga go na motshegare – ke bosigo fela. Bua le tsala ya gago ka ga gore ke eng go ntse jalo.

A re buiseng

Baagisani ba ba gaufigaufi ba rona botlhe ba mo Thulaganyong ya Letsatsi:

Dimmethio: Dimmethio: tse ke mebotonyana ya mafika. Fa diwela mo atemodfereng ya rona, di nna mogote thata. Se se bopa seterepe kana mola o o phatsimang mo loaping bosigo. Re di bitsa "motshotshonono wa dinaledi". Fa di wela moboalong jwa lefatshe, re di bitsa "dimmithionana".

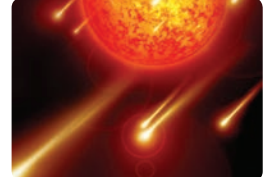
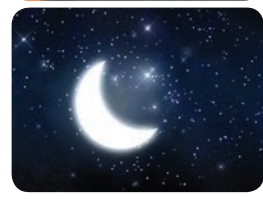
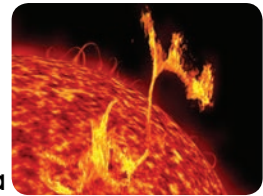
Ngwedi: Bolo e e tsididi e e suleng ya lefika le lerole e e dikologang lefatshe. E nnye ga 4 go na le lefatshe.

Letsatsi: Bolo e e mogotegote ya gase. Mo garegare ga letsatsi go mogote thatathata mme digase di "gakologa" mmogo. "Go gakologa" kgotsa go kopana go go re naya lesedi, mogote le maatla kgotsa eneji mo lefatsheng. Letsatsi le lona ke naledi.

Dipolanete: Go na le dipolanete di le 8, go akarediwa le Lefatshe.

Dipolanete tse di potlana: Dibolo kgotsa manathwana a mafika le dikgapetla tse di dikologang letsatsi ka sekgala se segolo go tswa mo go lona. Poluto ke polanete e potlana e e itsegeng thata.

Dikhomete ke manathwana a aese le gase tse di tsamayang mo tikologong e kgolo mo Thulaganyong ya Letsatsi. Dikhomete gantsi di atamela letsatsi.

Teacher: _____

Sign: _____

Date: _____

Dinaledi

Lefatshe la rona le na le baagisani ba bantsi ba ba kgatlhisang mo thulaganyong ya dinaledi. O setse o ithutile go le gonnye ka ga bangwe ba baagisani ba. Ke ofe yo o batlang go itse go le gontsi ka ga gagwe? Kwala tlhopho ya gago fa tlase. Naya mabaka a le mabedi a tlhopho ya gago.

A re kwaleng

Tlhopho ya me ke: _____

Mabaka a mabedi a me ke: _____

A re buiseng

Fa re feta dipolanete tse di potlana re tlogela thulaganyo ya letsatsi.

Jaanong re tsena mo botennywe jwa lefaufau: Fano re bona tse di latelang:

Dinaledi: Ke dibolo tse di mogote tsa gase, jaaka letsatsi, mme di kgakalakangakala go tswa fa go rona. Go na le dinaledi di le dibilione godimo ga dibilione tsa dinaledi – ga re kitla re kgona go di bala tsotlhe ka nepo. Go na le dinaledi tsa bogolo jo bo farologaneng – letsatsi la rona le bogolo jo bo magareng jwa bogolo jwa naledi.

Lefaufau ke lefelo le le makatsang mme re itse go le gonnye thata ka ga lona. Gongwe selo se se gakgamatsang go gaisa mo Lefaufaung le le makatsang le ke Botshelo. Ke ka moo re tshwanetseng go tlotlomatsa le go tlotla Botshelo.

A re direng

- Reetsa pina ya Aforikaborwa e morutabana a tlaa e tshamekang.
- Bereka le setlhopho sa gago ka moo le ka diragatsang pina ka teng.
- Mo setlhopheng sa gago, bereka o bo o kwala "pina ya go repa" mme o diragaletse phaposi.

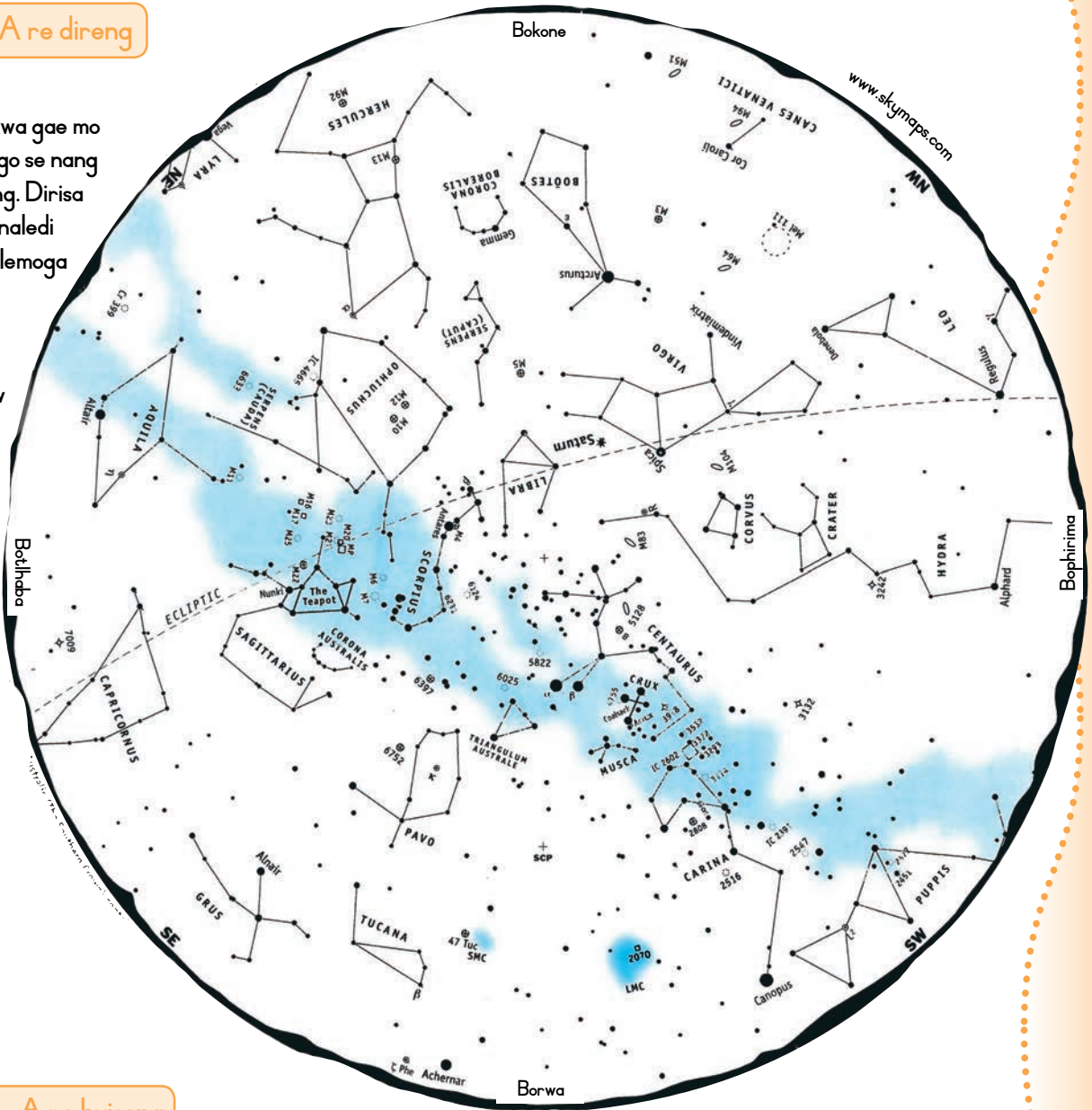
A re tshamekang

- Morutabana wa gago o tlaa kgaoganya phaposi ya lona ditlhopho di le pedi. Tshamekang kgwelenyana ya dinao.

Dithelekoupu

A re direng

Dira katiso e kwa gae mo maitsiboeng a go se nang maru mo looping. Dirira mmepe o wa dinaledi mme o leke go lemoga ditlhopha tsa dinaledi. Dirira letshwao (✓) mo mmepeng w a dinaledi o o fa tlase ga dinaledi tsothe tse o kgonang go di bona.

A re buiseng

Gompieno re na le dithelekoupu kgakala kwa lefaufang tse di kgonang go re romelela ditshwantsho tsa dikarolo tse di kgakala thata tsa lefaufau, tse re sa kgoneng go di bona go tswa mo lefatsheng. Sekao ke thelekoupu ya Hubble, eo e re romelelang meriti kana ditshwantsho tse dintle go tswa kwa lefaufang. Aforikaborwa o agile thelekoupu ya gagwe e kgolo gaufi le Sutherland kwa Kapabokone.

Ngwedi jaaka re o bogela ka thelekoupu.

Teacher:

Sign:

Date:

Go tsamaya mo lefaufaung

A re buiseng

Batho botlhe ba ke batho ba ntlha ba go tsamaya mo lefaufaung.

Morašia Yuri Gagarin ke motho wa ntlha go dikologa lefatshe ka sefofane sa lefaufau (12 april 1961).

Neil Armstrong go tswa kwa USA ke motho wa ntlha go ema mo ngweding (20 Phukwi 1969).

Mark Shuttleworth e ne e le Moaforikaborwa wa ntlha go dikologa lefatshe (Moranang 2002).

Christa McAuliffe e ne e le morutabana wa ntlha go nna mosuthalefaufau, mme o ne a swa botlhoko fa sesuthalefaufau, Challenger, se ne se thunya (28 Ferikgong 1986).

A o a itse? Mandla Maseko wa kwa Soshanguve mo Gauteng, o tlaa nna Moaforikaborwa wa ntlha yo montsho go sutlha lefaufau go palama Satelele ya Lynx Mark II ka 2015.

A re bueng

Bua le tsala ya gago ka ga gore ke planete efe e o ka ratang go e etela.

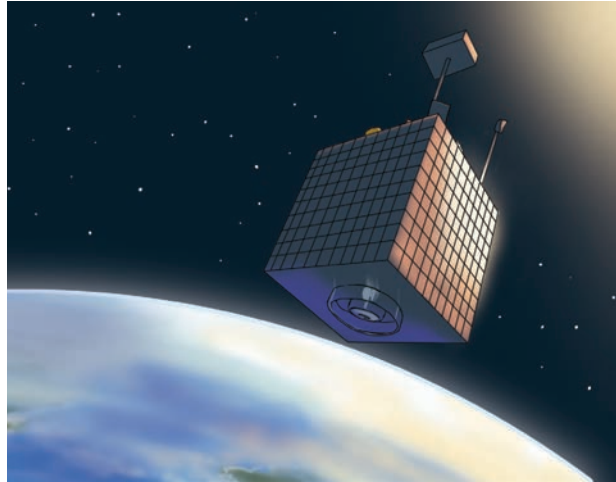
- O ka goroga kwa planeteng eo jang?
- O ka tsamaya le mang le eng go ya kwa teng?
- O ka rata go nna koo sebaka se se kanakang?

Disatelaete

A re buiseng

A o ne o itse gore ngwedi o dikologa lefatshe? Selo se se dikologang se sengwe se bidiwa satelaete, ka jalo ngwedi ke satelaete ya lefatshe.

Tsela ya satelaete e bidiwa obiti ya yona. Go na le disatelaete tse dintsi tsa maitirelo tse batho ba di rometseng mo obiting go dikologa lefatshe. Satelaete ya ntlha ya maitirelo e ile kwa lefaufaug ka 1957. Thelesekoupu ya Hubble ke nngwe ya disatelaete tse. Yunibesithi ya Stellenbosch e tihamile satelaete ya ntlha ya Aforikaborwa, e e bidiwang Sunsat. Yona e thankgolotswe ka Tlhakole wa 1999. Go na le mefuta e e farologaneng ya disatelaete. Dingwe tsa tsona di kgobokanya tshedimosetso ka ga lefaufau, dingwe ke disatelaete tsa maemo a loapi mme dingwe ke disatelaete tsa tlhaeletsano tse di romelang ditshwantsho le tshedimosetso go tswa mo karolong nngwe ya lefatshe go ya kwa go e nngwe. Satelaete e kgolokgolo ke Seteišene sa Bosetšhabatšhaba sa Lefaufau, se ditelekeletso le dipogelo tse dintsi tsa saense di dirwang kwa teng.

A re bueng

Tlotla dipotso tse le tsala ya gago. Morago ga moo o ka nna wa bolelela tlelase dikakanyo tsa gago.

- Dikoloi tse dintsi di na le dithulaganyo tsa disatelaete go thibela batho go di utswa. Tsona di bereka jang?
- Ke tshedimosetso efe e o akanyang gore borapolase ba e bona go tswa mo disatelaeteng?
- A o kgona go akanya ka ga ditiro tse dintšhwa tsa disatelaete?

A re tsamayeng

Morutabana wa gago o tlaa go ruta go tshameka Bolotloa le Katse-le-legotlo.

Teacher:

Sign:

Date:

Malatsi a a kgethegileng

A re buiseng

Tshwaya malatsi a mo khalentareng. Batla gore di tlaa diragala leng mme o tlatse matlha ak teng ka boineelo mo diphatlheng tse di filweng.

Kitsiso ya morutabana

Malatsi otlhe a sedumedi le a a kgethegileng a wela mo kgweditharong ya boraro. O dirise diura di le tharo mo kgweditharong go bua ka ga malatsi a. Se le se dirang jaaka tlelase se tlaa laolwa ke gore barutwana ba tswa mo ditsong le mo ditumelong dife le gore pholisi ya sekolo sa lona ya reng. Malatsi a mabedi a boikhutso a batho botlhe a tshwanetse go tlotliwa ke Maaforikaborwa otlhe.

21 Phukwi: (fa ngwedi o mošwa o bonwe) ke tshimologo ya kgwedi ya Ramadaan – letsatsi la sedumedi la Iselamo. Ramadaan ke nako ya go itima dijo, dithapelo tse di kgethegileng le puiso ya Koran. Letlha:

19 Phatwe (fa ngwedi o mošwa o bonwe): Eid-ul-Fitr – Moletlo wa sedumedi wa Iselamo. Ke keteko ya boitumelo le e e tlhoafetseng ya bokhutlo jwa kgwedi ya go itima go goleele ga ga Ramadan. Modimo o a rorisiwa, batlhoki ba a tlhokomelwa mme ditsala le bamasika ba a etelwa. Letlha:

Phatwe kgotsa Lwetse: Raksha Bandhan – Moletlo wa Sehindu. Mahindu a keteka kgolagano fa gare ga bokgaitsadi kgotsa boaubuti le boasi. Kgaitisadi (ausi) o tlaa bofa rakhi (tlhale e e boitshepo) mo letlhaleleng la letsogo la kgaitisadie (aubuti) go supa lorato le dithapelo tsa gagwe mo go kgaitisadie (aubutiagwe), le go supa tshepiso ya kgaitisadie (aubutiagwe) ya go mo sireletsa botshelo jotlhe jwa gagwe. Letlha:

Phatwe kgotsa Lwetse: Krishna Janmashtami ke moletlo wa sedumedi wa Sehindu. Botsalo jwa ga Krishna Janmashtami bo ketekiwa ka go itima dijo. Krishna ke pinagare ya Sehindu. Mo letsatsing le, bana go le gantsi ba diragatsa dipono go tswa mo botshelong jwa ga Krishna. Letlha:

Lwetse: Pitr Paksha ke moletlo o mongwe wa Sedumedi wa Sehindu. Mahindu a obamela badimo (pitrs) ba bona, bogolosegolo ka dineo tsa dijo. Letlha:

Phukwi le Phatwe: Tisha B'av ke letsatsi la sedumedi la Sejuta. Majuta a itima dijo ka ntlha ya tshenyo ya Ditempele tsa Ntlha le tsa Bobedi kwa Jerusalema, gape ba gopola masetlapelo a Majuta a diragetseng mo letsatsing le. Letsatsi le le bidiwa "letsatsi le le tlhontseng go gaisa mo hisetoring ya Sejuta". Letlha:

Lwetse: Rosh Hashanah ke Ngwaga o Mošwa wa Sejuta. Ke nako ya go letsa šofara (lenaka la phelefu) le go ja dijo tsa dikai di tshwana le diapole di innwe mo tswineng go gopotsa banaleseabe ka ga ditsholofelo tsa botshelo jo bo monate jwa ngwaga o mošwa. Letlha:

Lwetse kgotsa Diphalane: Yom Kippur le tla malatsi a le lesome morago ga Rosh Hashanah. Ke letsatsi le le segofetseng go gaisa la Sejuta.

Letlha:

9 Phatwe: Letsatsi la Bosetšhaba la Basadi – Letsatsi la boikhutso la Botlhe. Ka la 9 Phatwe 1956 basadi ba le 20 000 ba ne ba ngongorega kwa Union Building kwa Pitoria kgatlhanong le go sikara "dipasa" ga Maaforika. Seabe sa basadi mo setšhabeng sa Aforikaborwa se ketekiwa ka lona letsatsi le.

1–7 Lwetse: Beke ya Bosetšhaba ya Jwalo ya Ditlhare (Arbor). Botlhokwa jwa ditlhare bo a gatelelwa.

8 Lwetse: Letsatsi la Boditšhabatšhaba la Go Buisa le go Kwala. Letsatsi le le gatelela botlhokwa jwa go kwala le go buisa.

24 Lwetse: Letsatsi la Boswa – Letsatsi la boikhutso la botlhe. Maaforikaborwa ba ka nna ba keteka setso sa bona kgotsa ditso tse dingwe.

Teacher:

Sign:

Date:

Dijwalo – seo re se ungwang mo go tsona

A re buiseng

Lefatshe le tletse ka dilo tse di tshelang. Go na le diphologolo, batho, dinku le mekoko, le dijwalo, di tshwana le mmidi le ditlhare tsa medubunoka, le dithuthuntshwane.

Dijwalo go le gantsi di na le dikala, matlhare, dikutu le medi. Di tlhoga mabolomo, maungo le dipeo. Bontsi bo na le matlhare a botala jwa tlhaga.

A re bueng Dijo tsa rona di tswa kae?

Lebelela ditshwantsho mme o bue le tsala ya gago ka ga tsona. Mo tsebeng e e latelang go na le lenaneo la dijo. Tse pedi tsa tsona ga di tswa mo dilong tse di mo ditshwantshong. Ke dife tse pedi tseo?

O setse o ithutile gore dijo tsa rona di tswa kae. Bona gore ke eng se o se gakologelwang.

A re buiseng

Dijwalo di re naya mefuta e mentsi ya dijo. Merogo yotlhe, maungo le dikgeru di tswa mo dijwalong. Di re thusa go nna re itekanetse gonne di na le divithamini, diminerale, diporoteine, dikhabohaetereitshe, dioli le faeba. Tota le tšhokolete e tswa mo dikgerung.

A re kwaleng

Kwalela motho yo a agang a go apeela dijo lekwalo. Dirisa foreimi e. Dirisa mafoko a a tswang mo lenaneong le mo lekwalong la gago.

Bupi jwa mmidi bogobe lephutshe ditapole digwete botoro ya matokomane senkgwe
 kuku salate ya lethise diperekisi diapole magapu

Dumela _____

Ke a go leboga ka ntlha ya _____

Ke rata go ja _____

Ga ke rate _____ gonne

Ke kopa gore o ntirele _____

Dijo tse di tswang mo dijwalong di ka siama gonne _____

A re bueng

Lebelela ditshwantsho tse mme o bue le tsala ya gago ka ga tsona.

1

2

3

4

Teacher:

Sign:

Date:

Dijwalo – go tswa mmobeng go ya sukiring

A re buiseng

Sukiri ke sengwe sa dijo tse re di tlhokang gore re nne re itekanetse. Go na le mefuta e e farologaneng ya disukiri. Re bona sukiri go tswa mo maungong. Lemorago la setshwantsho se se fa tlase le go bontsha masimo a magolo a mmoba a Kwazulunatala.

A re buiseng

Mmoba o mosola thata.

Mmoba ke sejwalo se seleele se o ka reng ke setlhare sa bambu.

Se tlhoga mo tlelaemeteng ya boboatsatsi. Mmoba e batla letsatsi le lentsi le pula. Mo Aforikaborwa porofense ya Kwazulunatala ke yona e e siametseng go jwala mmoba mo go yona.

A re direng

1. Lebelela ditshwantsho tsa didirisiwa tsa mmino tse morutabana wa gago a tlaa di go bontshang.
2. Reetsa ditaele tse di farologaneng tsa mmino wa Aforikaborwa tse morutabana wa gago a tlaa di tshamekang. tlotla ka ga tse di latelang:
 - Moribo wa dipina.
 - A lebelo le bonako kgotsa le bonya.
 - Tlhatloso ya mmino.
 - Mmino o dira gore o Ikutlwe jang?
 - Ke didirisiwa dife tse o kgonang go di lemoga mo dipineng?

A re tsamayeng

Feleletsa dikgoreletsi tse morutabana wa gago a di agileng. morutabana wa gago o tlaa go bontsha ka moo o ka tabogang lebelo la maotomararo ka teng.

Lebelela setshwantsho sa mmoba. Ela tlhoko dikarolo tse di latelang tsa sejwalo: kutu e telele e o ka reng gauta; matlhare a masesane a maleele; dinoko mo kutung yotlhe; ngatana ya medi mo mmung.

Mmoba o tshwanetse go gola dikgwedi di le 14 go ya go 24 pele e siamela go kotulwa. Dikutu di na le sukiri – tswina e e kgomarelang e khunou – mme ga e tshwane le sukiri e re e dirisang mo magaeng a rona!

A re kwaleng

Nomora ditshwantsho ka tatelano e e nepagetseng go bontsha ka moo sukiri e ntshiwang ka teng.

Diterekere di lema masimo.

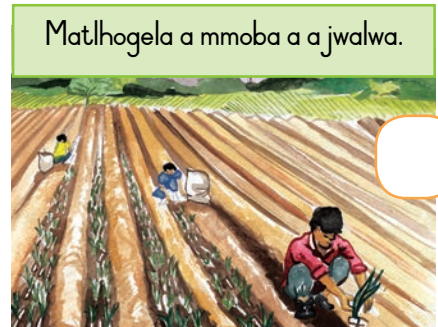

Kwa tshilong mmoba e a silwa mme tswina ya sukiri e a gamolwa. Morago sukiri e a phepafadiwa mme e siamela go ka rekiwa.

Ka moo mmoba e nosediwang ka teng.

Mmoba e a kotulwa mme e bofiwa ka dingatana.

Matlhogela a mmoba a a jwalwa.

Mmoba e isiwa kwa ditshilong.

Mmoba e goroga kwa tshilong

Teacher:
Sign:
Date:

Lefatshe – seo le re nayang sona

A re buiseng

Mo kgweditharong e e fetileng o ithutile ka ga lefatshe. Ke polanete e re tshelang mo go yona.

Lefatshe le re naya dilo tsotlhe tse re di tlhokang gore re tshele.

Go na le llaga e tshesane ya mowa go dikologa lefatshe. Llaga e e na le mowa o o phepa (okosejene) o re o tlhokang gore re tshele.

Llaga e tshesane ya lefatshe e re tshelang mo go yona re e bitsa "legogo". E na le mmugodimo o re kgonang go o dirisa go jwala dijo.

Llaga ya ntlha ya lefatshe le yona e na le lefika le le popota jaaka dithaba. Go tswa mo llageng e re bona diminerale di tshwana le gauta, teemane le peteroliamo, gammogo le malatlha. Gape re bona mawatle mo llageng e tshesane e ya lefika. Go tswa mo mawatleng re bona dijo di tshwana le tlhapi. Lewatlhe gape le botlhokwa gonne dikepe tse dintsi di rwa dithoto le batho mo go lona.

A re direng

Dirisa tshedimosetso e e fa godimo go thala setshwantsho sa lefatshe.

Dirisa dithusi tse dintsi tse o ka di bonang – phensele, dikheraeyone, dipasetele, enke le pente. Gape o akanye ka go tsenya dimateriale di tshwana le dipampitshana, dikonopo, dikgopana, matlhare a a omileng le mabolomo. Dirisa dithusi tse o iseng o di dirise mo nakong e e fetileng kgotsa o dirise dimateriale ka mekgwa e e leng mešwa mo go wena.

A re bueng

O ithutile gore dijo di tswa kae. Wena le tsala ya gago tshwayang (✓) gore ke dife tsa dijo tse di latelang tse di tswang ka tlhamalalo mo mmung.

diapole	
beikhone	
tšhisi	
nama	
mae	
lephutshe	
mašwi	
morogo	
dinamune	
diperekisi	
dinawa	

A re tsamayeng

- Butswela dipudula mo kgamelong ya metsi.
- Tsenya sefatlhego sa gago mo metsing mtsotswana e le 3 o tshwere mowa gago, o tshole nko le matlho a bulegile.

Itire o ka re o a thuma

- Kanama mme o rage ka maoto
- Robala ka mpa mme o rage ka maoto
- Ema mme o tsamaise matsogo jaaka e kete o thuma ka mokwatla.
- Jaanong tsamaisa matsogo jaaka e kete o thuma ka sehuba.

Lenaneo la gago le go raya eng?
Thala mola go tswa mo lefokong lengwe le lengwe go ya kwa setshwantshong sa lona.

A re kwaleng

Kwalela lefatshe temana e mo go yona o le lebogelang dilo tse le re fang tsona. Tsenya polelo e le nngwe e mo go yona o tshepising go thusa go le tlhokomela.

Dumela Lefatshe, ke go leboga gobo _____

Ke tshepisa go go tlhokomela ka go _____

Teacher: _____
Sign: _____
Date: _____

Lefatshe – go tswa mmopeng go ya seteneng

A re buiseng

Lefatshe le na le mefuta e mentsi e e farologaneng ya mmu. Mmu wa mmopa ke mongwe wa yona. Ke dingwaga di le diketekete batho ba ntse ba dirisa mmopa go foroma ditena tsa go aga.

A re direng

Thala dilo di le pedi tse re ka di agang ka ditena mme o neye setshwantsho sengwe le sengwe setlhogo.

A re kwaleng Araba dipotso tse.

Ke goreng ditena di sa tshwane ka mmala?

A ditena di foromiwa fela ka mmopa?

A re kwaleng

Nomora ditshwantsho tse ka tatelano e e nepagetseng go bontsha gore re di dira jang.

Mmopa o a epiwa.

Mmopa o silwa gore o nne boleta mme o tswakiwa ka metsi

Motshini o sega motswako wa mmopa go nna diterepe.

Motšhini o dirisiwa go sega diterepe go ya ka diboloko.

Fa ditena di ntshiwa mo ontong ya ditena di a tlhaolwa.

Diboloko tsa mmopa di a omisiwa. Manathwana a a omileng a mmopa a bakiwa mo ontong ya ditena.

Ditena di bewa mo godimo ga nngwe ya diphaele mme di siametse go rekisiwa.

Nomora dipolelo ka tatelano e e nepagetseng go bontsha gore re di dira jang.

	Fa ditena di ntshiwa mo ontong ya ditena di a tlhaolwa.
	Mmopa o silwa gore o nne boleta mme o tswakiwa ka metsi.
	Motšhini o dirisiwa go sega diterepe go ya ka diboloko.
	Mmopa o epiwa ka go dirisa metšhini e e bokete.
	Ditena di tlhatlaganngwa ka dingata mme di siametse go rekisiwa.
	Manathwana a a omileng a mmopa a bakiwa mo ontong ya ditena.
	Motšhini o sega motswako wa mmopa.
	Diboloko tsa mmopa di a omisiwa.

Teacher:
Sign:
Date:

Merwalela

A re buiseng

Matlhotlhapelo

Matlhotlhapelo ke sengwe se se diragalang ka tshoganyetso mme se na le ditlamorago tse di tshosang mo bathong le mo tlhologong. Matlhotlhapelo a kgona go baka dinstho tse dintsi le tshenyegelo e ntsi thata. Matlhotlhapelo a mantsi a bakwa ke diilo tsa tlhologo di tshwana le phefo le pula. Sekao ke metsi a morwalela morago ga dipula tse di bokete. Batho le bona ba kgona go baka matlhotlhapelo. Go naya sekao, go tlogela kerese e tuka bosigo jotlhe go kgona go baka molelo.

A re bueng

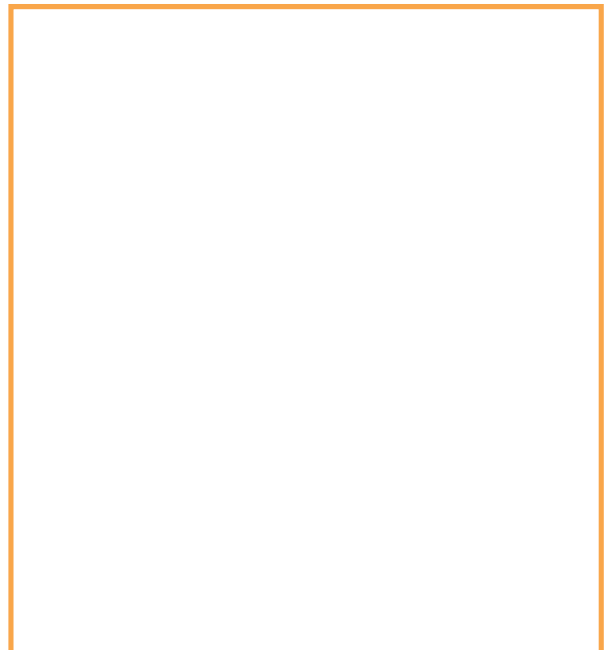
Lebelela dinepe tse mme o bue le tsala ya gago ka ga tsona.

Bua gore o bona eng mo setshwantshong sengwe le sengwe. Bua gore setshwantsho sengwe le sengwe se bontsha mofuta ofe wa matlhotlhapelo.

Kwala dikakanyo tsa gago.

Morutabana wa gago o tlaa kwala lenaneo la dikarabo tsa mongwe le mongwe mo botong.

Tsenya dikarabo tse di farologanang le tsa gago mo lenaneong la gago.

Buisa athikele e e latelang ya lokwalodikgang e e buang ka ga matlhotlhapelo Sa ntlha e buise ka bowena. Morago o dule le tsala ya gago mme le e buisetse kwa godimo. Refosanang. Buisa temana morago tsala ya gago e buise temana.

A re buiseng

Morwalela o baka matlhotlhapelo

Schmidtsburg

Lamatlhatso

14 Ferikgong 2011

Batho ba le lesomepedi ba tlhokafetse mme ba ba masomennethano ba ne ba pholosiwa go tswa mo ditlhareng le mo marulelong a dintlo mo toropong e ya Kapabokone.

Matlhotlhapelo a diragetse morago ga dipula tse di bokete ka Labotlhano. Pula e nele go feta ka moo batho ba neng ba solofetse ka teng.

E ne e le pula ya matlakadibe e e maswe go gaisa mo toropong fa e sa le ka 1985. Batho ba babedi ba tlhokafetse fa ba ne ba leka go kgabaganya borogo mme dikoloi tsa bona di ne tsa gogolwa ke metsi.

Babereki ba tshoganyetso go tswa sepodising, ditimamolelo le sesole ba pholositse batho. Mapodisi a sa ntse a batlisisa gore a batswasetlhabelo botlhe ba bonwe. Batho ba bantsi mo toropong ba latlhegetswe ke sengwe le sengwe mo magaeng a bona. Dintlo tse di mo mafelong a a kwa tlase a a gaufi thata le noka

a nnile le ditshenyegelo tse di tlhomolang pelo.

Bangwe ba batswasetlhabelo ga ba a ka ba reetsa ditsiboso tsa mapodisi.

Batho ba bantsi ga ba na dijo le diaparo. Gajaana ba nna mo diholong tsa dikereke kgotsa le ditsala le balosika.

Go tlaa tsaya dikgwedi di le thataro go baakanya kgotsa go aga sengwe le sengwe sešwa. Ramotse o kopile gore rotlhe re emane nokeng.

A re kwaleng

Buisa athikele ya lokwalodikgang gape. Morago o arabe dipotso tse.

Matlhotlhapelo a morwalela a diragetse mo porofenseng efe?
Pula e simolotse go na leng?
A go le gantsi pula e na thata mo toropong?
Ke goreng batho ba bantsi ba tlhoka dijo?

Teacher:
Sign:
Date:

Molelo

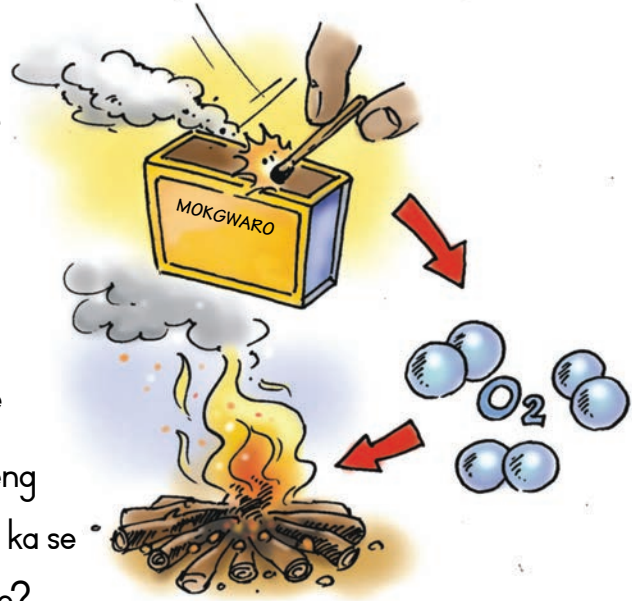
A re buiseng

Molelo o nna teng fa dilo tse tharo di kopana.

Dilo tse tharo tse ke:

- leokwane le kgona go šwa, jaaka legong le le omileng
- mogote jaaka malakabe a a tswang mo laetareng kgotsa mokgwaro
- gase e e mo moweng e e bidiwang okosejene

Dilo tsotlhe tse tharo di tshwanetse go nna teng ka nako e le nngwe. A o ne o itse gore molelo o ka se kgone go tswela go tuka fa go se na okosejene?

A re kwaleng

Morutabana wa gago o tlaa tshuba kerese mme morago a e khurumetse ka galase e e lolea. Lebelela gore go diragala eng.

Ke goreng se se diragetse?
Kwala polelo e le nngwe mo bukeng ya gago ya tlelase.

A re bueng

Bereka dikarabo tsa dipotso tse le tsala ya gago:

Ke goreng malakabe a kerese a ne a swa?

O tshwanetse go itse karabo ya potso e fa e le gore o sa ntse o tlaa tima molelo. Goreng?

Morutabana wa gago o tlaa reetsa dikarabo tsotlhe mme a swetsa gore ke dife tse di gaisang.

A re bueng

Tlotlang gore ke dimateriale dife tse di kgonang go šwa lo le mo tlelaseng. Morago lo bue ka ga gore ke dife tsa dilo tse tse o kgonang go di bona kwa gaeno. Go tswa mo motlotlong wa lona, ke molaetsa ofe o o ka o isang kwa gae mabapi le go ipabalela kgatllhanong le molelo?

A re kwaleng

Kwala dikarabo tsa gago mo diphatlheng tse di mo theiboleng:

Ke goreng molelo o le botlhokwa mo go rona

Se molelo o re fang sona	Re ka o dirisa jang?
Mogote	Karabo ya gago:
Lesedi	Karabo ya gago:

A re buiseng

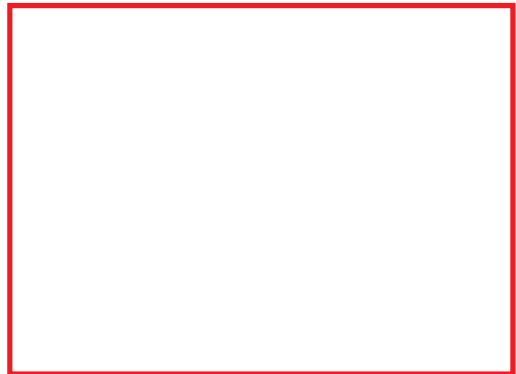
Naya morutabana buka ya gago gore a bone dikarabo tsa gago.

Matlhotlhapelo a molelo gape a kgona go baka tshenyo le dintsho tse dintsi.

Melelo ya naga ka dinako tse dingwe e siame, gonne e thusa dijwalo tse dintšhwa go re di tlhoge. Mme melelo e e maswe e e tlhaga ya naga e kgona go senya dijwalo le go bolaya diphologolo. Gape e baka kgogolego ya mmu le kgotlelego ya mowa.

Gio utlwise botlhoko go itse gore batho ba ba botlhaswa ba baka 9 jwa 10 (go feta 90%) jwa melelo.

Rotlhe re tshwanetse go ithuta ka mo re ka thibelang matlhotlhapelo a molelo ka teng le gore re dire eng fa go le molelo o o maswe thata. Ke kotsi efe e e tshosetsang mosimane yo o ka fa mojeng? O dirile eng se se phoso?

A re direng

- Sega ditshwantsho tsa batho go tswa mo dimakasineng.
- Aga kgobokanyo ya ditshwantsho e dikarolo tsa batho di tshwaraganang.

Teacher:

Sign:

Date:

Legadima

A re buiseng

Nako nngwe fa o ama sengwe se se dirilweng ka metale kana tshipi, jaaka foreimi ya lebatl, o utlwa go thwanya go go bogale mme o utlwa šokonyana. Se ke ka ntlha ya gore motlakase o agile mo mmeleng wa gago mme o fetisediwa kwa dilong tsa tshipi fa o di ama.

Magadima a re a bonang ka nako ya dipula tsa dikgadima a a tshwana. Motlakase o aga kwa godimo mo marung, mme o "fetisediwa" kwa marung a mangwe (setshwantsho se se kwa godimo) kgotsa kwa lefatsheng (setshwantsho se se ka fa molemeng).

Tlelapa ya legadima e o e utlwang morago ga legadima e tshwana le modumo wa go thwanya fa o ama selo sa metale, mme ona o kwa godingwana.

Ngwaga le ngwaga, batho ba ba fetang 30 ba bolawa ke legadima mo Aforikaborwa.

Eno ke melawana e meraro ya pabalesego mo puleng ya dikgadima.

Fa o iphitlhela o le mo puleng ya dikgadima, gakologelwa gore:

- o se ka wa iphitlha ka fa tlase ga setlhare kgotsa fa gaufi ga fense ya metale kana ditshipi.
- o se ka wa iphitlha mo mosimeng fa fatshe
- fa o le mo nokeng, mo letamong kgotsa mo phulung ya go thuma, tswaya ka bonako jo o ka bo kgonang!

A re bueng

Bua le tsala ya gago ka ga setshwantsho.
Bua gore ke eng maemo a a le kotsi go
nna mo go ona fa go na pula ya dikgadima.

A re direng

Lebelela melawana e meraro ya
pabalesego mo puleng ya dikgadima gape.
Tlhopha o mongwe wa yona.

Dira phousetara go bolelela batho ka ga pabalesego mo nakong ya pula ya dikgadima.
Phousetara ya gago e tshwanetse go:

- nna le mafoko
- nna le bonnye diphopholego tse pedi tse di farologaneng
- nna bonolo go tlhaloganyega

A re tsamayeng

- Kopisa, ka mmele wa gago, mefuta ya magadima a a mo dinepeng mo tsebeng ya 4.6. Tshola seemo sa ntlha sebaka sa metsotswana e le 10.
- Fetogela mo seemong se sengwe sa "legadima" mme o se tshole metsotswana e le 20. Ema go lebagana le tsala ya gago, yo ka iketlo a tlaa fetogelang mo seemong se se farologaneng sa "legadima".
- Kopisa metsamao yotlhe e jaaka e kete o mo seiponeng.
- Emang ka bolona gape.
- Jaanong tsamaisang mebele ya lona ka bonako jaaka e kete le methaladi ya legadima.
Boeletsang metsamao e.

Jaanong itumedise ka motshameko wa thenese o dirisa dithago tsa kwa pele le tsa kwa morago.

A re bueng

A o tlaa bo o babalesegile mo mmotokareng fa pula ya dikgadima e na?

Bua le tsala ya gago ka ga se.

A naa legadima le kgona go o tla gabedi mo lefelong le le lengwe?

Tlotlang dipotso tse mo tlelaseng ya lona.

Teacher: _____

Sign: _____

Date: _____

Difefo le diphefo tse di maatla

56

Beke 4
Kgweditsharo 4

A re buiseng

Buisa kangang ya ga Maisy ka ga pula ya dikgadima tse di feteletseng.

Maitemogelo a me a a bosula

Maru a mantsho a ne a kgobokane mo letsatsing lotlhe. Ntate o ne a reeditse dikgang mo rading tse di neng di ntse di tsibosa ka ga diphefo tse di maatla le pula e e tshologang. Mapodisi a ne a tla go bona gore a re ne re ntse sentle mme ba re bolelela gore re tshwanetse go dira eng mo dintelong.

Ntate o ne a tsenya totšhe, radio ya seatla le ditlankana tse dingwe tsa rona mo kgetsaneng ya polasetiki. Mme o ne a pakela mongwe le mongwe wa rona diaparo tsa malatsi a mabedi mo kgetsaneng. Nkoko o ne a tsenya dipilisi tsa gagwe mo kgetsaneng e nnye e a neng a e tshwara mo letheheng la gagwe. Re ne ra tlatsa mabotlolo a metsi a re neng re kgona go a tshwara.

Ntate o remile kala e kgolo ya setlhare e e neng e kobegetse mo godimo ga ntlo ya rona. Re ne ra tswala matlhabaphefo mme Ntate o ne a kgomaretsa lleme mo digalaseng tsa matlhaphefo mme a kokotela dipolanka mo godimo ga tsona.

Fa lefifi le tshwara, pula ya simolola go na ka maatla. Phefo ya rorela kwa godimo thata.

Fela fa metsi a simolola go feta ka maatla fa pele ga lebati la rona le le kwa pele, babereki ba mmasepala ba tlisa dikgetsana tsa motlhaba le dikgetsana tse dintsho go di dirisa jaaka dijase tsa pula.

Re ne re tshogile. Marulelo a tshikinyega mme metsi a simolola go tsena gongwe le gongwe. Motsotso mongwe le mongwe, sengwe se ne se wa go tswa kwa marulelong.

Go ne ga nna modumo o o kwa godimo wa go rutloga le go thunya go go thubang tsebe. Ntlo ya rona e ne e sa tlhole e na le marulelo gotlhelele!

Re ne ra gogela dikgetsana tse dintsho mo godimo ga ditlhogo tsa rona mme ra tabogela kwa ntle ga ntlo. Re ne ra tshwanela go tla fa dilo di fofa gore di se ka tsa re gobatsa. Legodimo le ne le tshubilwe ke ditlhase tsa legadima.

Re ne ra taboga mo seretseng re ya kwa tikwatikweng ya motse. Batho ba bantsi ba ne ba setse ba kgobokane koo.

Moso o o latelang, re ne ra bona tshenyo ya pula ya matlakadibe. Dikgogo tsa rona di ne di se yo, kgomo ya rona e ne e tshabile.

Dintelo tsa teng e ne e le matlhotlhapelo a magolo mme e bakile tshenyo mo ditoropong tse di mabapi. Re ne re le lesego gobo re tshela.

A re bueng Diragatsang kgang e.

Mafoko a a latelang a tlhalosa mefuta e e farologaneng ya difefo:
Dintelo: phefo e e maatla e e bakang tshenyo e e feteletseng
Ledimo (saetlelone): diphefo tse di tlhakatlhakanyang karolo ya tikwatikwe e e didimetseng
Kgwanyape: setsuatsue se se maatla mo kgaolong e nnye
Ke dife tsa dintelo tse, tse o akanyang gore di tlhasetse lelapa la gaeno?
Lelapa le dirile eng go itshireletsa pele ga dintelo?

Teacher:

Sign:

Date:

Dithoromo tsa lefatshe

A re buiseng

Thoromo ya lefatshe e diragala fa karolo ya legogo la lefatshe le suta ka tshoganyetso mme le roroma kgotsa le tetesela.

Motsamao wa tshoganyetso o baka makhubu a a tabogang mo legogong la lefatshe. A tshikinya lefatshe le dilo tse dintsi tse di mo go lona. Se ke se re se utlwang le go se bona.

Dithoromo tsa lefatshe di kgona go baka dintsho tse dintsi le dikgobalo le tshenyo ya dikago.

A re buiseng

Dintlha dingwe tse di itumedisang ka ga dithoromo tsa lefatshe ke tse. Nnang ka ditlhopha tsa bone. Refosanelang go di buisetsa kwa godimo.

- Batho ba ka nna 10 000 ba swa mo dithoromong tsa lefatshe ngwaga le ngwaga go dikologa Lewatle la Phasifiki.
- Dithoromo tsa lefatshe ka fa tlase ga lewatle, nako nngwe di baka makhubu a magolo a lewatle a a bidiwang ditsunami.
- Ditsunami di taboga go kgabaganya lewatle ka bonako thata. Tse dingwe di taboga dikilomitara di le 960 ka ura. Ditsunami tse dingwe di kana ka dimmitara di le 15 go ya kwa godimo.
- Go ne go na le tsunami e nngwe e e setlhogo ka la 11 Mopitlwe 2011 kwa Japane.
- Tsunami e kgolokgolo e diragetse ka la 26 Sedimonthole 2004. E amile dinaga kana mafatshe a le 11 gaufi le lewatle la Intia.
- Dintsho di ka thibelwa fa batho ba ka ithulaganya kgatlhanong

- le matlhotlhapelo a dithoromo tsa lefatshe. Batho ba ka tlhama dikago tse di sutasutang fa go na le dithoromo, go na le gore di thubege.
- Ka la 29 Lwetse 1969 thoromo ya lefatshe e e maatla e ne ya tshikinya Ceres, Tulbagh le Wolseley kwa Kapabophirima.
- Dithoromo tsa lefatshe tse di maatla jaana ga di diragale go le gantsi mono Aforikaborwa.
- Durban, Pietermaritzburg le Motsekapa ke ditoropokgolo tse dithoromo tsa lefatshe di diragalang mo go tsona nako nngwe.
- Go tloga ka Ferikgong 2010 kgaolo ya Okorabise kwa Kapabokone e nnile le bontsinyana jwa dithoromo tsa lefatshe.
- Go na le diteišene di le 26 mo Aforikaborwa tse di re tsibosang ka ga dikotsi tsa dithoromo tsa lefatshe.

A re direng

Lebelele mmepe wa lefatshe. Morago o tshwaye kgotsa o kwale tse di latelang mo mmepong

- 1 Lewatle le dithoromo tsa lefatshe tse dintsi di diragalelang mo go lona.
- 2 Kgaolo e mo go yona go nnileng le tsunami e kgolokgolo ka Sedimonthole 2004.
- 3 Naga kana lefatshe le tsunami e tlhasetseng ka la II Mopitlwe 2011.
- 4 Toropokgolo ya Kapabophirima e nako nngwe e nnang le thoromo ya lefatshe.
- 5 Nngwe ya ditoropokgolo tsa Kwazulunatala tse ka dinako dingwe di nnang le dithoromo tsa lefatshe.
- 6 Kgaolo ya Kapabokone e e nang le dithoromo tsa lefatshe.

O ka nna wa khalaria mmepe otlhe ka dikheraeyone.

Teacher:

Sign:

Date:

Diphologolo tse di re thusang: matseno

A re bueng

Lebelele dinepe tse.

Tlotlang ka moo diphologolo tse di re thusang ka teng ka tlelase.

A re buiseng

Bogologotala, batho ba ne ba simolola go dirisa matlalo a diphologolo jaaka diaparo go itshireletsa kgatlhanong le phefo le serame.

Morago batho ba ne ba lemoga gore ba kgona le go dirisa wulu e e tswang mo dinkung le mo diphologolong tse dingwe jaaka dillama go dira diaparo. Diaparo tse di ne di le botlhofonyana e bile di le botoka go na le matlalo.

Re dirisa matlalo a diphologolo go dira dikumo tse di farologaneng tsa matlalo di tshwana le dikgetsana tsa diatla, dipatšhe le ditlhako. Gape re bona nama go tswa mo diphologolong. Mme batho ba bantsi ga ba je nama ka ntlha ya ditumelo tsa bona kgotsa ka gobo ba nagana gore go phoso.

Diketekete tsa dingwaga bogologolo, diphologolo tsotlhe di ne di le tlhaga. Morago ga dingwaga tse dintsi diphologolo di tshwana le dintšwa, dikatse, dinku, dipitse le dikgomo di ne tsa nna bokgwabo. Gompiano re na le diphologolo tsa dipolasa tse di re nayang dilo tse di farologaneng.

Dilo tsotlhe tsa letshwao kana sekai se di dirilwe ka wulu ya nnete.

Go tswa mo dibokoseing re bona siliki, eo re e dirisang go dira masela a a botsatsa e bile a le boleta.

Teacher:

Sign:

Date:

Diphologolo tsa dijo kgotsa diaparo: dinotshe

A re buiseng

Dinotshe di dira tswina le bonota mme di thusa borapolase go ntsha maungo. Dinotshe di tshela mo metseng e e bidiwang diphago (kgotsa dintlhaga). Dingwe tsa dinotshe di a tswa di ya go kgobokanya modula le botshe go tswa mo mabolomong kana ditsheseng, mme di di ise kwa diphagong. Modula o jesiwa dinotshe tse dinnye, mme botshe bo fetolwa tswina go fepa dinotshe tse dikgolo. Dinotshe di tshola tswina le modula mo bobelong jo bo bidiwang lemepe. Lemepe le diriwa ka bonota jo dinotsheng di bo ntshang go tswa mo mebeleng ya tsona.

Baruadinotshe ba kgobokanya tswina e dinotshe di sa e diriseng jaaka dijo. Tswina ke sejo se se itekanetseng thata, mme re e ja ka borotho le ka bogobe kana motogo.

Gape re dirisa bonota go dira mefuta yotlhe ya dikumo, jaaka tse:

- Dikerese
- Pholitshe ya fenitšhara
- Setshasadipou le dirafentlele
- Sethibametsi mo letlalong
- Pholitshe ya dikumo tsa letlalo jaaka ditlhako
- Dikheraeyone
- Sesepa

Dinotshe gape di botlhokwa thata mo go rona gonne di thusa dijwalo tse dintsi tsa dijo tse di jwalwang ke borapolase go dira dipeo tse dintshwa tse dijwalo di ka tlhogang mo go tsona. Dinotshe di dira se ka go phasalatsa modula go tswa mo sejwalong se sengwe go ya kwa go se sengwe fa di ntse di kgobokanya modula le botshe.

Nngwetharong ya dijo tse re di jang di ungwa go tswa mo tulafatsong ya dinotshe. Mme go na le dinotshe di le mmalwa jaanong go na le pele ka ntlha ya malwetse le tiriso ya dibolayaditshenekegi. Nna kelotlhoko mabapi le dinotshe. Fa di go loma go nna botlhoko thata.

A re kwaleng

A ditlhagiso di nnete kgotsa di fosagetse?

Tshwaya (✓) lebokoso le le nepagetseng.

	Nnete	Fosagetse
Go loma ga dinotshe ga go botlhoko thatathata.		
Dinotshe di latlhela modula kwa kgakala fa di ntse di fofela kwa diphalong tsa tsona.		
Balemirui ba tsietsa dinotshe tswina ya bofelo e di nang le yona.		
Dinotshe tsa tswina di setse di tlwaetse go tshela le batho.		
Tswina e nna le tshetu fa e dirisiwa mo dijong tse di bolelo.		
Bonota jwa tswina bo kgona go thusa go phatsimisa letlalo la ditlhako tsa gago.		
Bonota jwa dinotshe ga bo kgone go thibela metsi mo ditlhakong tsa letlalo.		
Tswina e botlha, ga e monate.		
Palo ya dinotshe e a oketsega.		
Dinotshe di dirisa tswina jaaka dijo.		

Teacher:

Sign:

Date:

Diphologolo tsa dijo kgotsa diaparo: dikgogo

A re buiseng

Dikoko di wela mo setlhopheng sa diphologolo tse re di bitsang dinong.

Dikoko ke dinonyane tse di setseng di tlwaetse batho.

Re bona mae, nama le mafofa go tswa mo dikokong. Dinong di akaretsa dikoko, dikalakune le maeba gammogo le dinonyane tsa metsi di tshwana le dipidipidi le diganse. Mo Aforikaborwa dikgogo di ka nna dimilione di le 950 di thuthusiwa ngwaga le ngwaga gore di beele mae le go re fa nama. Ke palo e e fetang palo ya barutwana ba Mophato 3 mono Aforikaborwa makgetlo a le 100.

A re bueng

Lebelela ditshwantsho tse mme o bue le tsala ya gago ka ga tsona.

Ke dife tsa tsona tse di re nayang mae e bile ba bantsi ba rona ba di jang?

A re kwaleng

Lebelela ditshwantsho tse mme o sekeletse dijo tsotlhe tse re di bonang go tswa mo dikgogong. Morago o lebelele dijo tse di setseng mme o bue gore di tswa mo diphologolong dife.

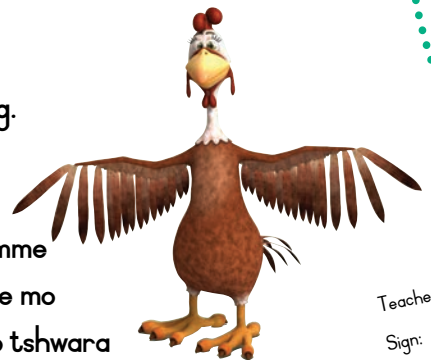

A re direng

Tlhophha nong e o ka kgonang go e dira ka pampiri. Lebelela mebala e e farologaneng le dibopego tsa mafofa a yona. Gape lebelela mmele wa yona le dikarolo tse di farologaneng tsa mmele wa yona. Swetsa gore o batla go gatelela eng.

A re tsamayeng

- Atolosa ka moo mokoko o dirang ka teng pele o lela.
- Opa o bo phophothe matsogo a gago jaaka dinong tse di farologaneng.
- Tsamaya jaaka dinong tse di farologaneng
- Ema o itshegeditse jaaka nonyane mo godimo ka legora la bothale.
- Aroganya ka ditlhophha di le pedi. Setlhophha se sengwe ke diphakwe mme tse di mo setlhopheng se sengwe ke ditsuane. Diphakwe di taboga di le mo ditshekeletseng tse dikgolo di phutholotse matsogo a tsona, di leka go tshwara dikoko. Ditsuane di a tshaba di ya go iphitlha ka fa tlase ga bommaatsona. Fetolang dikarolo tse le di tshamekang.

Teacher:

Sign:

Date:

Diphologolo tsa dijo kgotsa diaparo: dikgomo

A re buiseng

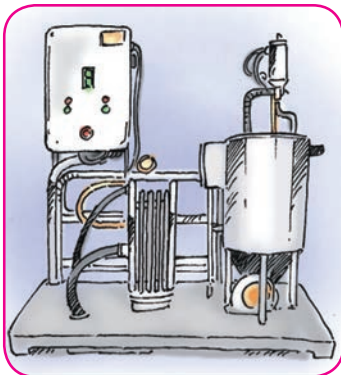
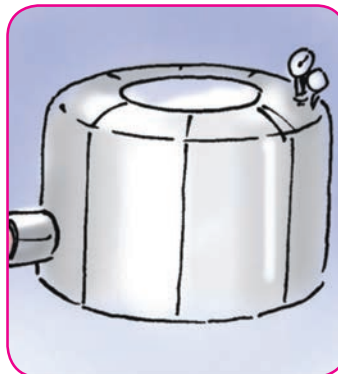
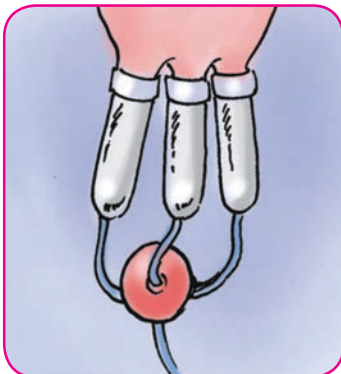
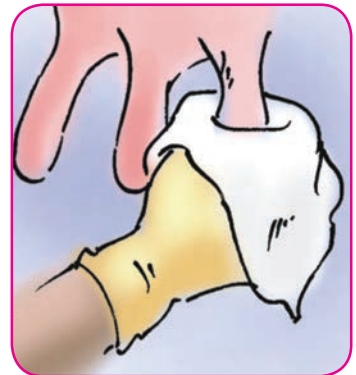
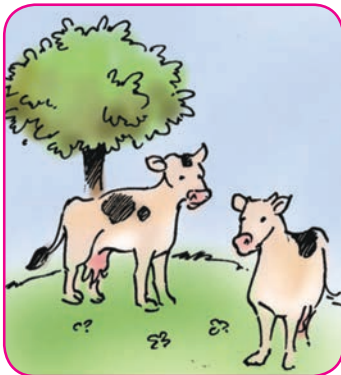
Mašwi a rona a tswa kae?

A o itse ka moo mašwi a tlang mo go rona ka teng kwa magaeng a rona? A re ithuteng go le gontsinyana ka gona.

A re bueng

Lebelela ditshwantsho tse mme o bue le tsala ya gago ka ga tsona.

Ka moo re bonang mašwi ka teng

Ga re bone maswi fela go tswa mo dikgomong. Ke eng gape se re se bonang go tswa mo dikgomong? Abelana lenaneo la gago le tlelase.

A re bueng

A re direng

Mo foreiming nngwe le nngwe, thala kumo e e dirilweng ka maswi. Kwala leina la kumo fa tlase ga setshwantsho sengwe le sengwe se o se thalang.

Blank box for writing.

Blank box for writing.

Blank box for writing.

Blank box for writing.

Blank box for writing.

Blank box for writing.

Blank box for writing.

Blank box for writing.

Teacher:

Sign:

Date:

Diphologolo tsa dijo kgotsa diaparo: dinku

A re buiseng

Wulu

Kwa bokhutlong jwa mariga, dinku ga di sa tlhole di tlhoka dijase tsa tsona tsa boboa go di thutafatsa. Ka jalo, e ke nako e ntle ya go di sega boboa jwa tsona. Se se bidiwa go kera. Re dirisa wulu mo mefuteng e mentsi ya diaparo tse di re thutafatsang. Re kgona go loga dijeresi ka wulu, gape re kgona go loga wulu go dira dimateriale tse di boleta, di le bothitho.

Go na le mefuta e e farologaneng ya dinku tsa wulu. Mo Aforikaborwa, tse di itsegeng ke Dimerino, Maaforikannere a boboa jo bo phatsimang, didopere le didoma. Dinepe tse di mo tsebeng e di go bontsha gore di lebega jang.

Maaforikannere a boboa jo bo phatsimang ke nku ya Aforikaborwa. Nku e e tshela mo maemong a a itekanetseng, le mo maemong a a bokete.

Nku ya dopara e ruiwa thata mo Aforikaborwa

Didoma le tsona di ruiwa mo Aforikaborwa.
Wulu ya tsona a magwata thata.

Dimerino ke tsona tse di tsalang go fetisa mo Aforikaborwa.

Re bona wulu jang

1. Rapolasa le bathusi ba beola dinku ka seatla kgotsa ka motšhine.

2. Wulu e bewa mo tafoleng e bo e tlhaolwa go ya ka boleng le boleele.

3. Wulu e a panyeletswa mme e dirwa dingatana e bo e rekisiwa.

4. Jaanong wulu e a tlhatswiwa go e phepafatsa.

5. Dikuto tsa wulu di a tlhatswiwa go di baakanyetsa go logiwa.

6. Ka nako ya fa e logiwa, wulu e a taoloswa e bo e aenwa.

7. Wulu jaanong e siametse go logiwa.

8. Morago, wulu e a basiwa (daewa).

9. Wulu e dirisediwa go loga jeresi.

10. Jeresi e rekisiwa mo lebenkeleng.

A re bueng

Bua le tsala ya gago. Dinku di ka thusa batho ka mekgwa efe e mengwe?

A re tshamekeng
 • Morutabana wa gago o tlaa go ruta go tshameka kheriketenyana.

Teacher:

Sign:

Date:

Diphologolo tse di re berekelang: dintšwa

A re golaganyeng

Dintšwa tse dintsi ke diotlwana kana diruiwaratwa mme go le gantsi di nna le rona mo magaeng a rona. Gape di dira ditiro tse di botlhokwa di le mmalwa. Thala mola go golaganya ntšwa nngwe le nngwe le mong wa yona.

Dintšwa tse di disang di re thusa go re sireletsa kgatlhanong le disenyi.

Dintšwa tsa mapodisi di thusa mapodisi go batla disenyi.

Dintšwa tse di tsomang di thusa batsomi go bona dinonyane kgotsa diphologolo tse ba di thuntshitseng.

Dintšwa tse di disang di thusa difofu go bona tsela ya tsona.

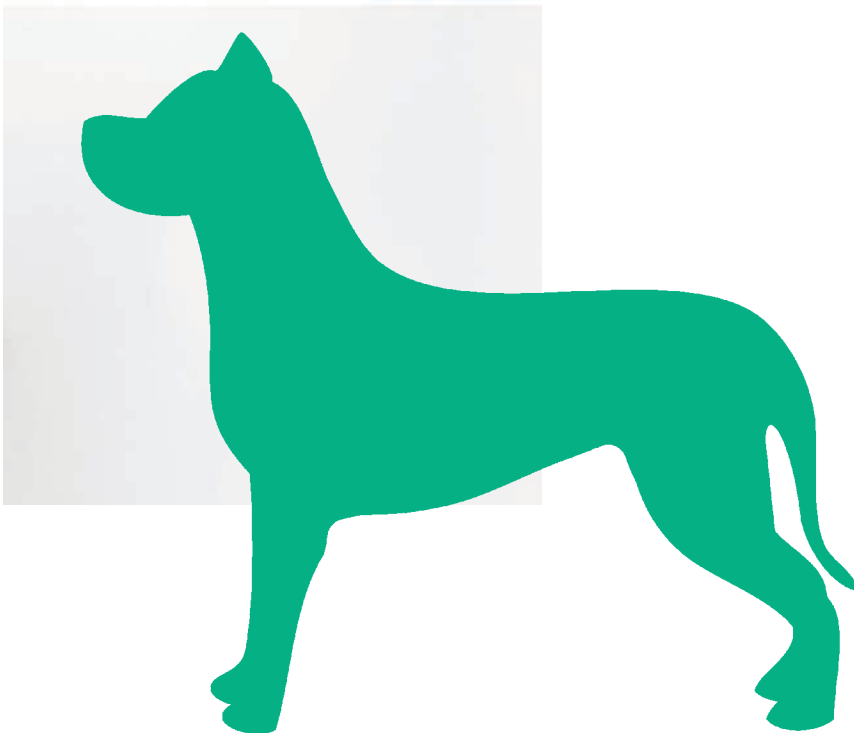
Dintšwa tsa dinku di netefatsa gore dinku tsotlhe di nna mmogo.

A re direng

Dira setshwantsho sa moriti sa tsala ya botlhokwa ya motho: ntšwa.

O tlaa tlhoka:

- pampiri ya mebala e mebedi e e farologaneng
- sekere
- phensele
- sekgomaretsi kana tleluu

- Thala ntšwa e kgolo mo go nngwe ya dipapetlana tsa dipampiri. Netefatsa gore o dirisa pampiri yotlhe.
- Jaanong sega ntšwa ya gago sentle le ka kelotlhoko.
- Kgomaretsa ntšwa ya gago e e segilweng mo godimo ga papetlana ya pampiri.
- Thala matlho, sefene (dinko) le molomo o o nang le meno mo ntšweng.
- Kgabisa setshwantsho sa gago ka mokgwa o o ratang. Cakologelwa gore mebala e tshwana le bontsho mo mmaleng wa namune, e e bonalang thata go gaisa, e bereka sentle go dira setshwantsho sa moriti.

Teacher:

Sign:

Date:

Diphologolo tse di re berekelang: ditonki

A re buiseng

Ditonki di thusitse batho sebaka sa dingwaga di le dikete di le 6. Di re rwele tsa bo tsa rwa dithoto tsa rona tse di bokete mo mekwatleng ya tsona, tsa lema masimo a rona e bile tsa re pompela metsi.

Dilo tsotlhe tse di sa ntse di diragala le gompiano. Go na le ditonki di ka nna dimilione di le 41 lefatshe ka bophara. Se se kaya gore ngwana mongwe le mongwe wa sekolo a ka nna le ditonki di le 3 mo Aforikaborwa.

A re kwaleng

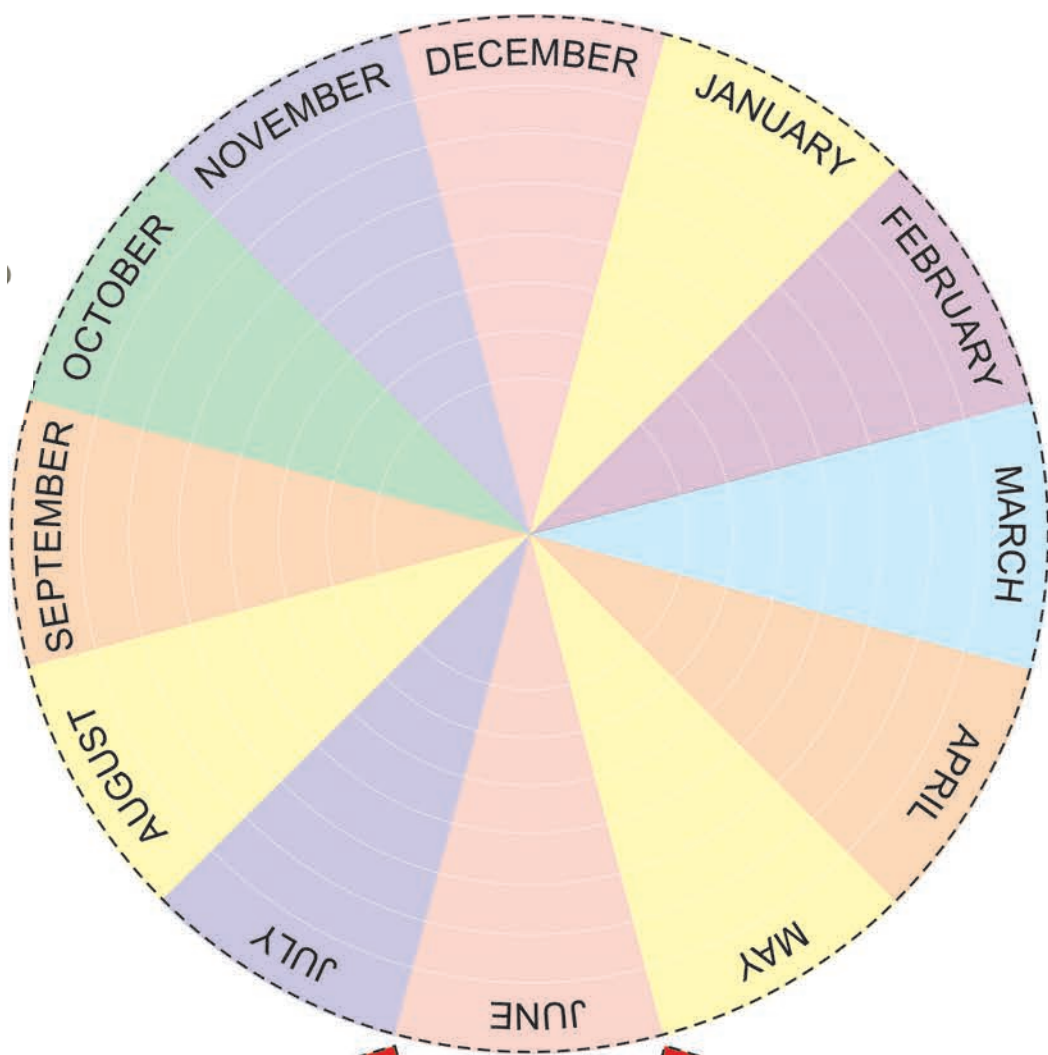
Lebelela ditshwantsho mme o kwalele setshwantsho sengwe le sengwe polelo ka ga ka moo tonki e dirisiwang ka teng.

Four sets of horizontal lines for writing practice, arranged in two pairs.

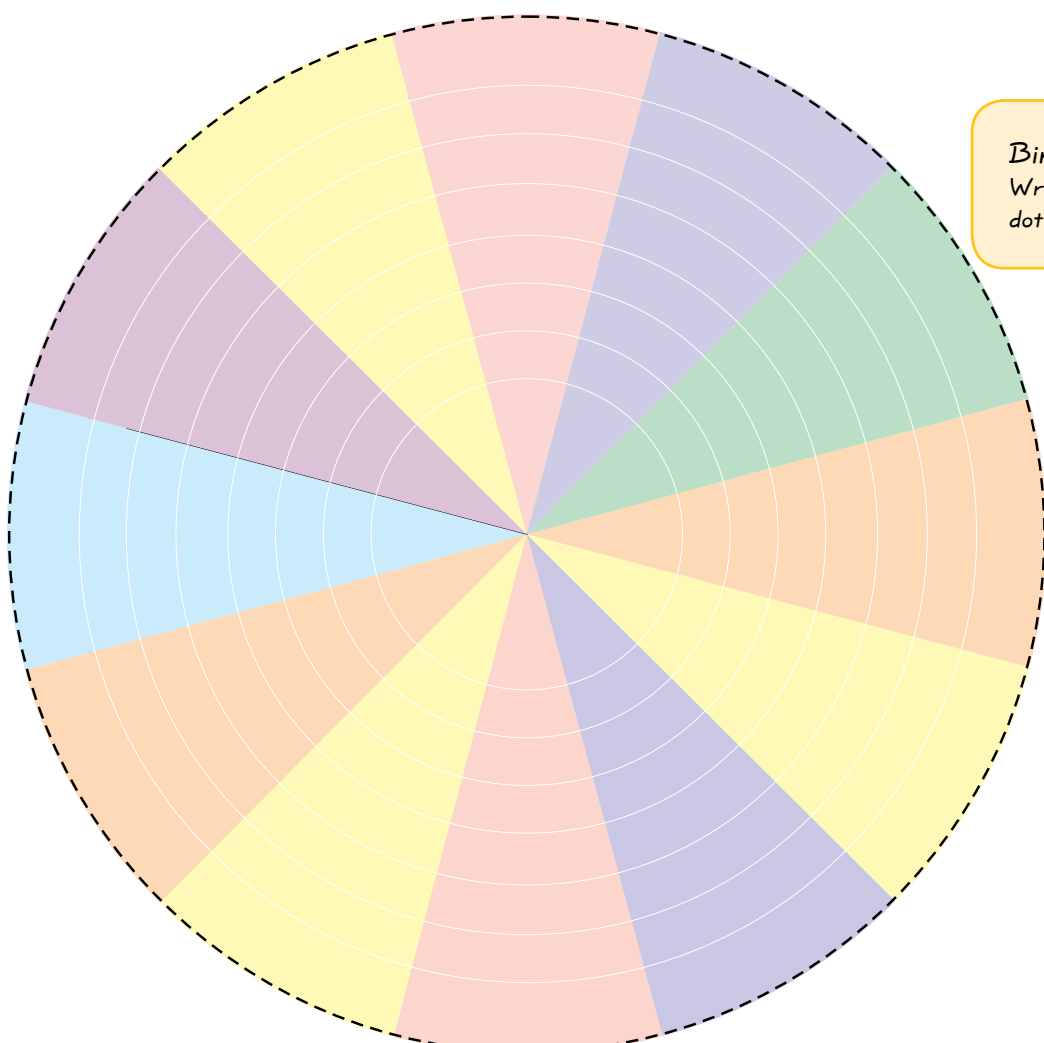
Birthday Wheel:

Cut out the two circles and the wedge shape. Put the top and bottom together using a split pin. Write the birthdays of your family and friends in the correct months on the birthday wheel.

On the back you can write the months in your first language.

*Birthday Wheel:
Write the 12 months on the
dotted white line.*

Step 1: Cut all around on the black line

DEF

Four vertical rectangular boxes for writing the letters D, E, and F. Each box contains three horizontal lines (top, middle, bottom) and a vertical dashed line on the right side. A small arrow on the right side of each box indicates the direction of the fold.

Step 2: Fold on the dotted line

OPQR

Four vertical rectangular boxes for writing the letters O, P, Q, and R. Each box contains three horizontal lines (top, middle, bottom) and a vertical dashed line on the right side. A small arrow on the right side of each box indicates the direction of the fold.

ABC

Step 3: Fold on the dotted line

Step 5: Cut off on the yellow line

Four vertical rectangular boxes for writing the letters A, B, C, and another letter. Each box contains three horizontal lines (top, middle, bottom) and a vertical dashed line on the right side. A small arrow on the right side of each box indicates the direction of the fold.

Step 4: Staple your book in the middle

STUV

Four vertical rectangular boxes for writing the letters S, T, U, and V. Each box contains three horizontal lines (top, middle, bottom) and a vertical dashed line on the right side. A small arrow on the right side of each box indicates the direction of the fold.

KLMN

Four sets of handwriting practice boxes for letters K, L, M, and N. Each box contains four horizontal lines (top, middle, baseline, bottom) and a small arrow on the middle line pointing to the right to indicate the starting point and direction of the stroke.

GHIJ

Four sets of handwriting practice boxes for letters G, H, I, and J. Each box contains four horizontal lines (top, middle, baseline, bottom) and a small arrow on the middle line pointing to the right to indicate the starting point and direction of the stroke.

WXYZ

Four sets of handwriting practice boxes for letters W, X, Y, and Z. Each box contains four horizontal lines (top, middle, baseline, bottom) and a small arrow on the middle line pointing to the right to indicate the starting point and direction of the stroke.

My Telephone and Address Book

This book belongs to:
